

Aukið vægi starfs-, list- og verknáms í grunnskólum Reykjavíkur

Skýrsla f.h. starfshóps 2015/2018

Skóla- og frístundasvið Reykjavíkur
2015/2018

ÞAKKIR	3
ÁHERSLUR OG TILLÖGUR STARFSHÓPSINS	4
Nánar um tillögur starfshópsins – áherslur og verkefni	5
Meginverkefni - auk ábendinga Listteymis SFS	6
Almenn verkefni	6
Listnám	7
Starfsnám	8
Verknám	8
Þverfagleg nálgun	9
Lýðræði	10
INNGANGUR	11
Hlutverk og verkefni starfshópsins	12
Vinna hópsins	13
HELSTU NIÐURSTÖÐUR KANNANA	16
List- og verkgreinakennarar	16
Skólastjórakönnun	16
Forstöðumenn í frístundastarfi	17
Samanburður á svörum skólastjóra og kennara	18
LIST – OG VERKGREINAR	22
Kennsla og kennslumagn í list- og verkgreinum	22
Um listgreinar - skýrslur frá 2009, 2011 og 2013	24
Talningar Hagstofu – hvenær fer fram kennsla í list- eða verkgrein?	25
LOKAORÐ	27
HEIMILDASKRÁ	29
FYLGISKJÖL	30
Erindisbréf	30
Tillaga fulltrúa í skóla- og frístundaráði - 2014	31
Fundir starfshóps	32

Fundur með stjórnendum Haustbúða 31.ágúst 2015	33
Haustbúðir – yfirlit yfir framboð	35
Haustbúðir – styttri lýsing	36
Atvinnulífsvikan –nánari lýsing á hugmynd	40
Minnisblað – fyrirspurn vegna verk-, tækni- og listgreina og beinna aðgerða	41

Þakkir

Þakkir eru færðar hinum stóra hópi þátttakenda í starfshópnum fyrir þeirra framlag. Auk þess eru þakkir færðar þeim sem komu inn á fundi starfshópsins með kynningar á þeim verkefnum sem sérstaka athygli höfðu vakið. Að lokum þökkum við öllum innan og utan skóla- og frístundasviðs sem sýndu verkefninu áhuga og velvilja.

Ýmislegt af því sem starfhópurinn fjallaði um rataði beint inn í umræðu og jafnvel í framkvæmd samhliða starfi hópsins. Má nefna „Haustbúðir“, menningartengiliði starfsstöðva og tilraun til að setja upp svokallaða atvinnulífsviku. Um þetta má sjá rætt nánar í þessari skýrslu. Nokkrir í starfshópnum kynntu mikilvæg verkefni á þessu sviði og sumir tóku þátt í framkvæmd áherslna í samstarfi við skóla- og frístundasvið samhliða þátttöku í starfshópnum.

Hópurinn lauk ekki formlega störfum af ýmsum ástæðum og er skýrslan unnin af starfsmanni SFS, en byggir á könnunum og vinnu hópsins. Listteymi SFS var beðið að skoða lýsingar á einstökum verkefnum frá starfshópnum og vinna ábendingar með tilliti til þess sem unnist hefði síðan hópurinn starfaði. Fulltrúum í hópnum voru send drög að skýrslunni og unnið úr ábendingum sem bárust.

Áherslur og tillögur starfshópsins

Mikill samhljómur reyndist tillögum starfshópsins annars vegar um hvernig mætti efla starfs-, list- og verknám og hins vegar svörum og athugasemdum fagmanna í könnuninni sem unnin var fyrir starfshópinn.

Í stórum dráttum þá þarf að fara í átak og leggja fé í aðstöðu, búnað og efniskaup vegna list-, verk – og starfsnáms í skólum. Fjölga þarf símenntunartilboðum fyrir fagfólk. Endurskoða þarf miðlægar stýringar á tölum og hugbúnaði þeirra. Skapa þarf samstarfsvettvang milli starfsstaða um fjölbreytt val ungmenna og formgera samstarf við framhaldsskóla vegna þess. Auka þarf fjölbreytni þess náms á vettvangi framhaldsskólanna sem hægt er að taka eða fá metið, þannig að það tilboð geti nýst öllum þeim ungmennum sem þess óska.

Áherslur og tillögur starfshópsins eru settar fram í 3 meginþáttum hér fyrir neðan. Einnig er í skýrslunni að finna annars konar yfirlit yfir hugmyndir hópsins um framkvæmdaratriði sem heyra þá undir mismunandi þætti hér fyrir neðan.

1. Stefnumótun og framkvæmd:

- 1.1 Tryggja með markvissum hætti að skólastjórar hafi tækifæri til að bjóða öllum nemendum þá fjölbreytni í list- og verkgreinum sem gert er ráð fyrir í aðalnámskrá.
- 1.2 Móta heildstæða stefnu um stuðning við listiðkun barna og unglinga í borginni með gerð samstarfssamninga við lykilaðila í huga.
- 1.3 Móta stefnu um búnað vegna verk-,tækni- og listgreina og viðhald hans auk efniskostnaðar.
- 1.4 Styðja þróunarverkefni í list og verkgreinakennslu.

2. Samvinna:

- 2.1. Skólar innan sama skólahverfis geti sameinast um kennara sem í greinum sem ekki fylla stundaskrá.
- 2.2. Vinna að sterki samvinnu starfsstöðva SFS við listamenn, söfn og menningarstofnanir með þátttöku nemenda í menningarlífinu að leiðarljósi.
- 2.3. Hvetja til víðtækara samstarfs grunnskóla og þeirra framhaldsskóla sem standa fremstir í verkgreinum.
- 2.4. Stuðla að formlegu og virku samstarfi við atvinnulífið, foreldra og Vinnuskóla Reykjavíkur til eflingar starfskyppinga í skólum.

3. Aðgengi:

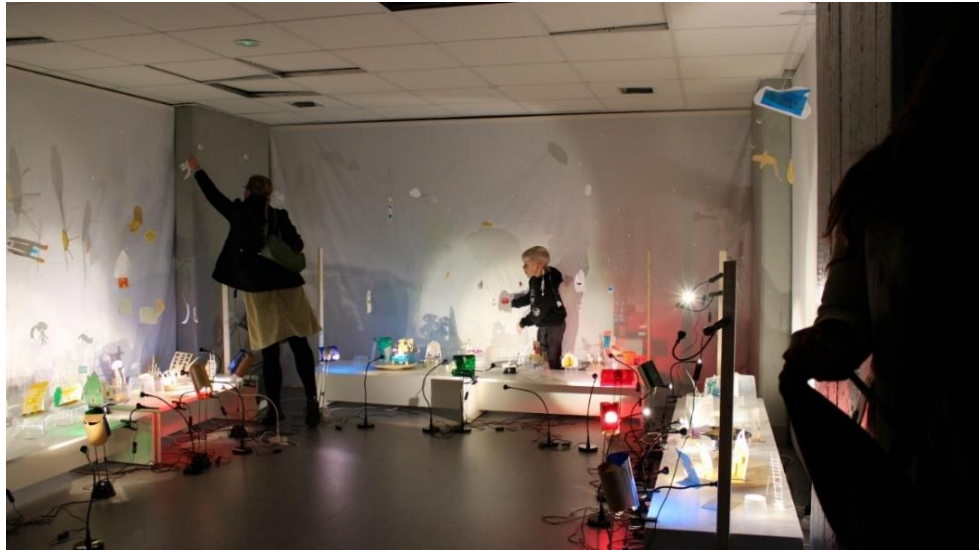
- 3.1. Skoða þarf hvort hægt er að bjóða skólum aðstoð við skipulag þátttöku í menningarviðburðum, nýsköpunarverkefnum og öðrum verkefnum sem örva sköpunarkraft barna og ungmenna.
- 3.2. SFS styðji fjölbreyttar listbúðir/verkbúðir sem verði í boði á öllum aldurstigum grunnskólanna.
- 3.3. Efla verði starfsemi Mixtúru með áherslu aukið hlutverk á sviði innleiðingar og notkunar nýrrar tækni og á sviði símenntunar.

Nánar um tillögur starfshópsins – áherslur og verkefni

Starfshópurinn setti fram áherslur og tillögur og með þeim og er samhljómur mikill við það sem gert hefur verið undanfarin misseri eða er í skoðun. Því var valin sú leið hér að biðja Listteymi SFS að setja inn aðgreindar ábendingar um það sem gert hefði verið við lýsingar starfshópsins á einstökum verkefnum sem fylgdu tillögum hans. Þetta er gert til að auðvelda mat á stöðu mála hvað varðar einstakar tillögur starfshópsins.

Listteymi vill taka fram að nánast öll verkefni verða að byggja á sértækri fjármögnun til framkvæmda. Einnig er rétt, um leið og tekið er undir hugmyndir starfshópsins, að í þeim verkefnum sem þegar hefur verið hleypt af stað að einhverju marki, og sjá má í ábendingum Listteymis hér fyrir neðan, eru mjög mikil sóknarfæri og má ekki misskilja þannig að skref þyki hafa verið stigin að fullu.

Mikilvægt er líka að taka fram að starfshópur leggur áherslu á að tækifæra barna og ungmenna í borginni séu jöfn og því er tillögunum lögð áhersla á formgerða samvinnu og skipulag í verkefnum. Tækifæri á sviði lista, tækni, verknáms og starfsnáms eiga að vera jöfn um alla borgina.

Myndlistaskólinn í Reykjavík – Listbúðir

Meginverkefni - auk ábendinga Listteymis SFS

Almenn verkefni

Haustbúðir - SFS styðji stórt verkefni í anda haustbúða, sem boðnar voru í tilraunaskyni haustið 2015, í alla árganga skólanna og mögulega í frístundastarfi. Fjölbreytni á sviði lista, tækni og verknáms er höfð að leiðarljósi – og möguleikar til samþættingar nýttir. Stofnaður verði samráðshópur með fulltrúum allra aðila sem móti framkvæmd til lengri tíma.

Listteymi SFS feb. 2018: Haustið 2017 fóru af stað danssmiðjur á vegum Dansgarðsins í nokkrum leikskólum og frístundaheimilum. Einnig bauð Dansgarðurinn 5.bekkjum í Reykjavík í verkefnið Dans fyrir alla, sem er heildsdags danssmiðja um fjölbreytileika skapandi vinnu á sviði danslistar. Sönghópastarf var sett af stað haustið 2017 í öllum frístundaheimilum í Breiðholti og nokkrum heimilum í Grafarvogi í kjölfarið. Það stendur til vors 2018. Óvíst er um fjármögnun og framhald þessara verkefna, en mikill vilji og áhugi er fyrir hendi.

Menningarþátttaka - Heimsóknir í menningarstofnanir verði eðlilegur þáttur í skóla- og frístundastarfi og stutt við þær markvíst. Skoða fýsileika þess að setja á fót Menningarstrætó, sem sinni hópferðum barna og ungmenna og jafni möguleika starfstaða til að nýta tilboð á sviði menningar.

Listteymi SFS feb. 2018: Haustkynningar á tilboðum menningarstofnana og annarra stofnana sem veita fría fræðslu fyrir börn á starfstíma skóla – og frístundastarfs hafa verið verulega stækkaðar og aðsókn góð. Í bígerð er að gera upplýsingar um öll tilboðin aðgengileg á sérstökum vef þar sem hægt verður að leita á ýmsum forsendum s.s. aldurshópar og viðfangsefni og einnig verður þar hægt að skrá hópa í heimsóknir eða fræðslu.

Margmiðlun, Mixtúra - Stórefla starfsemi myndvers (SFS) sem þekkingarseturs margmiðlunar með áherslu á aukið hlutverk þess á sviði innleiðingar notkunar nýrrar tækni og símenntunar.

Listteymi SFS feb. 2018: Mixtúra hefur verið stórefld hvað varðar búnaðarkaup, forritanleg tæki og mikil aukning hefur orðið í tilboðum um námskeið fyrir starfsfólk starfsstöðva SFS. Samstarfsverkefni Mixtúru við starfsstaði eru fjölmörg, s.s. Biophiliiu, Fablab, Vísindasmiðju HÍ. Búið er að koma upp litlu fablabi sem hægt er að flytja milli staða. Aðstaða Mixtúra hefur hins vegar ekki batnað og var t.d. rými margmiðlunarversins skorið niður um helming árið 2017.

Styðja við stór, samþætt verkefni - Ýta undir stór og samþætt verkefni í skólum og frístundastarfi og kannaðar leiðir til samstarfs við fulltrúa atvinnulífsins.

Vísindasmiðjur – s.s. Vísindasmiða HÍ, styðja við þátttöku í vísindasmiðjum og stuðla að tækifærum í skóla og frístundastarfi til að leika/vinna með hugmyndir af sama meiddi. Vísindakistur og aðgangur að fagfólki fyrir starfsfólk.

Listteymi SFS feb. 2018: Markvíst samstarf hefur verið byggt upp við Vísindasmiðju HÍ. Námskeið hafa verið haldin fyrir starfsfólk í leik-, grunn- og frístundastarfi. Í samstarfi við

Gufunesbæ hefur verið keyptur búnaður til notkunar við útikennslu og vísindastarf og lánaður er út til þeirra starfstaða sem átt hafa fulltrúa á námskeiðum. Stefnt er að frekari uppbyggingu þessa samstarfs á næstu misserum.

Vika atvinnulífsins - Í samvinnu við grunnskóla, Vinnuskóla Reykjavíkurborgar og SA verði komið á öflugri starfskynningu fyrir 9. bekk að vori ár hvert.

Endurmenntun/símenntun – SFS styðji við markviss og fjölbreytt endurmenntunartækifæri á sviði list og verkgreina í ljósi mikils áhuga kennara á nýjungum í sínu fagi.

Listteymi SFS feb. 2018: Mixtúra hefur stóreflt búnað til útlána og fjölbreytni á sviði símenntunarnámskeiða hefur aukist mikið. Auk þess eru tilboð fyrir nemendahópa og eftirspurn mikil.

Aðgangur að sérfróðum aðilum, teymi, á sviði vísinda, tækni og lista – SFS setji á fót breytilegt teymi sérfróðra aðila og þjónusta þeirra kynnt skólum sem geta til þeirra leitað vegna verkefna, nýjunga eða samþættingar.

Listteymi SFS feb. 2018: Dæmi um slíka nálgun er í Biophiliu verkefninu og áfram hafa starfsstaðir getað fengið til sín listamenn og vísindamenn inn í vinnu með bæði starfsmanna- og nemendahópum.

Samráðningar - Samráðningar sérfróðra aðila gerðar einfaldar. Skólar innan sama skólahverfis sameinist um kennara í greinum sem ekki fylla stundaskrá.

Listteymi SFS feb. 2018: Fordæmi eru fyrir samráðningu starfsfólks á vettvangi frístundar, en þar er uppbygging samstarfs á vettvangi hverfis önnur en í leikskóla- og grunnskólastarfi.

Listnám

Listbúðir - SFS styðji listbúðir sem yrðu boðnar í öllum árgöngum skólanna. Hér er um að ræða námskeið sem standa u.þ.b viku og yrði ákveðin listgrein tekin fyrir í hverjum árgangi. Stefnt yrði að því að fá utanaðkomandi listamenn til að skipuleggja vinnuna í samvinnu við kennara og nemendur.

Listteymi SFS feb. 2018: Eftir að þessi tillaga kom fram var hugmyndin víkkuð út og settar af stað tilraunabúðir á sviði lista, verknáms og tækni. Verknámsbúðir voru ekki valdar af skólum að þessu sinni, en það getur ráðið miklu að ekki var hægt að taka á móti heilum hópum/bekkjum á þeim vettvangi. Skoða þarf betur framkvæmd slíks.

Menningarþátttaka - Heimsóknir í menningarstofnanir verði eðlilegur þáttur í skóla- og frístundastarfi. Skoða fýsileika þess að setja á fót Menningarstrætó, sem sinni hópferðum barna og ungmenna og jafni möguleika starfstaða til að nýta tilboð á sviði menningar. Stuðningur við ferðir barna og ungmenna vegna fleiri þátta, s.s. starfskynningar, er nauðsyn sem verður að takast á við. Án þess verður ekki um jafnræði að ræða.

Listteymi SFS feb. 2018: Hlúð verði að samráðsvettvangi þeirra sem stíga fram og vilja sinna og kynna menningarþátttökutækifæri á sínum starfsstöðum með símenntun, kynningum og hlaðborðum af ýmsu tagi. Skoða þarf betur hugmyndir um menningarkennitölur starfsstaða sem listteymi SFS setti af stað í kjölfar vinnu hópsins. Haustkynningar menningarstofnana hafa verið stækkaðar og styrktar og eru orðinn fastur liður. Stefnt er að veflægu aðgengi að öllum tilboðum sem börnum og ungmönnum í skóla- og frístundastarfi stendur til boða.

Samráðningar fagfólks/kennara eða hverfisfulltrúar - Skólum innan sama *skólahverfis* verði gert auðvelt að sameinast um kennara í greinum sem ekki fylla stundaskrá. Hér eru að ræða greinar eins og dans, leiklist, kvikmyndun og ljósmyndun, fab lab o.fl. Skólarnir greiði þá laun kennarans í samræmi við vinnuframlag við hvern skóla fyrir sig. (sjá ofar)

Tæknivæðing - Tæknivæðingu listgreinakennslu verði hrundið í framkvæmd. Námskeið verði haldin og búnaður bættur.

Listteymi SFS feb. 2018: Margt sem gert hefur verið á vettvangi Mixtúru og Biophiliu-menntaverkefnisins styður við þetta markmið.

Starfsnám

Kynningar, samstarf við foreldra - Byggja þarf upp lifandi, formgert samtal við atvinnulífið í samvinnu við foreldra grunnskólabarna með auknum kynningum, heimsóknnum og svo þátttöku eða rýni á síðari stigum grunnskóla.

Vika atvinnulífsins - Í samvinnu við grunnskóla, Vinnuskóla Reykjavíkurborgar og SA verði komið á öflugri starfskynningu fyrir 9.bekk að vori ár hvert. Starfskynningin felist í fræðslu um starfsemi fyrirtækja og heimsóknir í þau. Stefnt verði að fimm daga dagskrá. Grunnskólar og Vinnuskóli Reykjavíkur myndu skipuleggja síðustu vordaga með tilliti til þessa.

Kynnt yrðu öll helstu svið atvinnulífsins: iðnaður og orkufyriræki, ferðaþjónusta, sjávarútvegur, trygginga- og fjármálaþjónusta og verslun. Stefnt var að tilraunaverkefni 2015 en það tókst ekki. Mikill vilji er hjá SA til að hrinda slíku verkefni í gang og Vinnuskólinn tilbúinn til samstarfs. Skólar sem leitað var til voru mjög jákvæðir.

Verknám

Samstarf grunnskóla og framhaldsskóla – Hvetja þarf til formlegs samstarfs grunnskóla við þá framhaldsskóla sem standa fremstir í verkmenntagreinum. Fyrirmyndir má t.d. sækja til Hafnarfjarðar. Nemendum bjóðist að taka áfanga á sviði verkgreina sem ýmist eru metnir sem val eða einingabært nám á framhaldsstigi.

Starfshópurinn vill leggja áherslu á að ekki verði litið á það tilboð sem útgönguleið fyrir nemendur sem eiga í erfiðleikum í bóknámi heldur standi öllum til boða. Mikilvægt að fyrirkomulag um greiðslu kostnaðar liggi fyrir.

Frumleg samþætting - Fjölga nýsköpunarverkefnum í skóla- og frístundastarfi með sérstakri áherslu á tilraunir á sviði frumlegrar samþættingar.

Listteymi SFS feb. 2018: Margt er hægt að læra af framkvæmd Biophiliu-menntaverkefnisins.

Nýsköpunarverkefni - SFS aðstoði skóla við að taka þátt í Nýsköpunarkeppni grunnskóla með það að leiðarljósi að virkja sköpunarkraft og hugmyndarflug nemenda. Séð verði með skiplögðum hætti til þess að nemendur í grunnskólum Reykjavíkur fái tækifæri til þátttöku í slíkum viðburðum.

Samráðningar - Skólar innan sama *skólahverfis* sameinist um kennara í greinum sem ekki fylla stundaskrá. Hér eru að ræða bæði greinar eins og dans, leiklist, kvikmyndun og ljósmyndun, fab lab o.fl. Skólarnir greiði þá laun kennarans í samræmi við vinnuframlag við hvern skóla fyrir sig.

Verknámsbíllinn - Bíll með sértækri verknámsaðstöðu keyri milli staða fyrir nemendur í leik og grunnskólum og tækifæri á vettvangi frístundar séu skoðuð sérstaklega.

Þverfagleg nálgun

Skapandi verkstæði - Skapandi verkstæði í öllum skólum – þvert á greinar.

List-, verk- og tæknibúðir -List-, verk- og tæknibúðir boðnar í skóla á hverju ári.

Meira og fjölbreyttara val - Mikill áhugi reynist vera á því að bjóða meira val í tónlist og forritun.

Vísindasmiðjur – t.d. Vísindasmiðjur HÍ, styðja við þátttöku í vísindasmiðjum og stuðla að tækifærum í skóla og frístundastarfi til að leika/vinna með hugmyndir af sama meidi.

Tæknimaður - Tæknimann í fullt starf til að tryggja tækniþekkingu inni í skólum – ath. stöðugildi.

Fablab - Virkja fablab inn í bæði skólastarf og frístundastarf.

Aukinn fjöldi tækja - Auka tölvu og hugbúnaðareign skóla – sjá könnun skólastjóra, ekki nægur fjöldi tækja.

Aukin samvinna um tækifæri ungmenna – Skoða hvort hægt er að tengja starfskynningar á sviði verk-, tækni- og listnáms við frístundavettvanginn – skoða möguleika á því að bjóða t.d. „job-shadowing“ með kerfisbundnum hætti á vettvangi frístundar.

Styðja við stór, samþætt verkefni - Ýta undir stór og samþætt verkefni í skólum og frístundastarfi og kannaðar leiðir til samstarfs við fulltrúa atvinnulífsins. Starfsmönnum séu meðal annars kynntar leiðir t.d. vísindaleikhússins í vinnu með börnum og ungmennum, þ.e.

listin og listræn aðferð sem leið til að miðla þekkingu. Þetta gerir kröfur um fjölbreytt endurmenntunartækifæri fyrir starfsmenn í almennu skóla- og frístundastarfi.

Fjölbreytt námskeið og aðstaða á frístundaheimilum - Auka val um þátttöku í verk- og listgreinatengdum verkefnum á frístundaheimilum með námskeiðahaldi á þeim vettvangi. Styðja við starfsfólk.

Aukið samstarf við framhaldsskóla – SFS taki upp samræður um samstarf við framhaldsskóla sem kenna áfanga á sviði list og verkgreina og kanni möguleika á formlegu samstarfi um áfanga sem bjóðist öllum nemendum. Einnig séu kannaðir möguleikar á samstarfi við Listaháskólann, listkennsludeildina og tækniskóla og fjármagn tryggt til að af slíku geti orðið. Markmiðið er að opna skólana og geta greitt fyrir aðkomu sérfróðra aðila

Markviss nýting – Gæðaverkefni sem þegar hafa fest sig í sessi verði studd og markvisst unnið að nýtingu þeirra tækifæra sem þau skapa. Dæmi eru Nýsköpunarkeppni grunnskólanna, Nema hvað, GERT verkefnið og fleiri sambærileg.

Lýðræði

Aðkoma nemenda – Efla formlegan samráðsvettvang við nemendur alls staðar um framboð á valáföngum og aðgengi að atvinnulífinu, mögulega eftir skólahverfum, þannig að hægt sé að bjóða meiri fjölbreytni í reynd.

Inngangur

Nýtt skóla- og frístundaráð Reykjavíkurborgar (2014) ákvað að kanna hvernig staðið væri að verk- og listgreinakennslu í grunnskólum Reykjavíkur. Starfshópur var stofnaður í byrjun árs 2015. Hópurinn var stór og skipaður fjölda utanaðkomandi aðila með mikla þekkingu og reynslu á þessu sviði.

Skýrslan, sem unnin er á grundvelli vinnu og gagna starfshópsins, geymir helstu niðurstöður starfshóps um aukið vægi starfs-, list- og verknáms í grunnskólum Reykjavíkur. Samantekt hugmyndanna var í höndum fulltrúa SFS.

Gefið er yfirlit yfir starf hópsins, tillögur að áherslum og verkefnum, kannanir sem gerðar voru og niðurstöður þeirra, kynningar sem fram fóru og aðgerðir sem farið var út í á tímabilinu auk fylgiskjala og heimildalista. Heildarniðurstöður könnunar er að finna í sérriti.

Tveir af þremur starfsmönnum SFS í starfshópnum luku störfum á sviðinu árið 2016 og ástand á þeim tíma í málefnum á sviði tónlistar töfðu úrvinnslu og eftirfylgd með þessum verkefnum. Ákveðið var þó að ljúka skýrslu og kynna hana. Mikilvægt er m.a. að halda utan um niðurstöður þeirra kannana sem gerðar voru auk þeirrar reynslu sem varð til við framkvæmd haustbúðanna.

Hópurinn lauk af mörgum ástæðu ekki formlega störfum. Tillaga frá aðila í starfshópnum um að þar sem ekki væri um eiginlegan starfshóp að ræða í ljósi vinnuframlags væri réttara að kalla fulltrúa hópsins álitsgjafa er tekin til greina og árétuð hér.

Hitt er að umræðan og áhuginn á málaflokknum á starfstíma hópsins og í kjölfar hans varð til þess að margt sem var uppi á borðum flæddi á milli og sumt fór í framkvæmd á vegum mismunandi aðila. Þannig var tekin saman skýrsla um starfsemi Mixtúru (þá Myndvers) þar sem lögð var til veruleg styrking starfseminnar. Menningartengiliðum var boðið til ítrekaðra „næringarfunda“ og áfram var haldið að safna saman og bæta mat á menningarþátttöku. Þá er fátt nefnt. Í fylgiskjali með þessari skýrslu er að finna minnisblað sem sett var fram sem svar við fyrirspurn í skóla- og frístundaráði árið 2016 þar sem sett er fram ítarlegt yfirlit yfir hópa og aðgerðir sem miðuðu að auknu vægi þessara greina í starfinu. Minnisblaðið er þó ekki tæmandi því og þar er tekið fram að sóknarfærin eru gríðarleg í þessum málaflokki.

Hlutverk og verkefni starfshópsins

Starfshópur um aukið vægi starfs-,list- og verknáms í grunnskólum Reykjavíkur var stofnaður skömmu eftir áramót 2015. Hlutverk hópsins er að leggja fram tillögur um hvernig auka mætti vægi starfs-, list- og verknáms í grunnskólum borgarinnar. Ákveðið var að skoða einnig stöðuna á vettvangi frístundastarfs.

Helstu verkefni voru samkvæmt erindisbréfi:

1. Skoða möguleika á samstarfi við verkmenntaskóla, listaskóla, aðila vinnumarkaðarins, fræðasamfélagið og aðra sem málið snertir.
2. Kanna með hvaða hætti mögulegt er, í samhengi við aldur og þroska nemenda, að auka námsframboð verk-, tækni- og listgreina í skólum borgarinnar.
3. Skoða möguleika á að hverfatengja samstarf.

Kanna skyldi:

- hvernig unnið hefur verið að þessum málum í grunnskólum borgarinnar
- í hve miklum mæli grunnskólar meta verk- og listnám sem hluta af vali nemenda
- hvernig listbúðir Myndlistaskólans í Reykjavík hafa verið nýttar
- hvort unnt sé að útfæra slíkt nám á grundvelli hverfasamstarfs

Fulltrúar í starfshópi:

1. Fulltrúi SA , Katrín Dóra Þorsteinsdóttir SI,
2. Fulltrúi skólastjóra, Hildur Jóhannesdóttir skólastjóri Dalskóla
3. Fulltrúi ungmennaráðs, Atli Geir Alfreðsson
4. Fulltrúi Samfoks, Birgitta Bára Hassenstein
5. Fulltrúi meirihluta, Ragnar Hansson
6. Fulltrúi minnihluta, Marta Guðjónsdóttir
7. Fulltrúi SFS, Kristín Sæmundsdóttir, verkefnastjóri
8. Fulltrúi SFS, Sigfríður Björnsdóttir, verkefnastjóri
9. Fulltrúi SFS, Steinunn Ármannsdóttir, verkefnastjóri og formaður hópsins
10. Fulltrúi LHÍ, Ásthildur Björg Jónsdóttir, lektor
11. Fulltrúi Tækniskólans, Þór Pálsson, aðstoðarskólameistari
12. Fulltrúi Myndlistarskólans í Reykjavík, Halldóra Ingimarsdóttir, deildarstjóri barna- og unglingadeildar
13. Fulltrúi Borgarholtsskóla, Kristján Ari Arason, kennslustjóri listasviðs
14. Fulltrúi Fjölbautarskólans í Breiðholti, Stefán Rafnar Jóhannsson, fagstjóri húsasmiðadeildar
15. Fulltrúi grunnskólakennara, Greta Sigríður Guðmundsdóttir, myndlistarkennari Fellaskóli
16. Fulltrúi grunnskólakennara, Eyþór Bjarki Sigurbjörnsson, myndlistarkennari
17. Fulltrúi grunnskólakennara, Fríða Agnarsdóttir myndlistarkennari
18. Fulltrúi frístundamiðstöðva, Haraldur Sigurðsson, framkvæmdastjóri, Kringlumýri
19. Sigurjón Mýrdal, deildarstjóri hjá Mennta- og menningarráðuneyti

Vinna hópsins

Fundirnir með starfshópnum urðu fjórir, en starfsmenn hópsins hjá SFS héldu fundi þess á milli. Fyrstu þrír fundirnir voru á vormánuðum 2015 og sjá fjórði og síðasti í lok ágúst 2015.

Helstu verkefni hópsins voru samkvæmt erindisbréfi:

1. Skoða möguleika á samstarfi við verkmenntaskóla, listaskóla, aðila vinnumarkaðarins, fræðasamfélagið og aðra sem málið snertir.
2. Kanna með hvaða hætti mögulegt er, í samhengi við aldur og þroska nemenda, að auka námsframboð verk-, tækni- og listgreina í skólum borgarinnar.
3. Skoða möguleika á að hverfatengja samstarf.

Starfshópurinn fékk kynningar á ýmsum verkefnum frá aðilum innan og utan starfshópsins, en mikil þekking og reynsla var á bak við þá sem skipuðu starfshópinn. Aðilar unnu saman hugmyndir um hvernig mætti styrkja þessar greinar í skólustarfi og setti fram sviðsmyndir með tilliti til kostnaðar og krafna um umfang samstarfs hverju sinni.

Til að skoða möguleika á samstarfi við verkmenntaskóla, listaskóla, aðila vinnumarkaðarins, fræðasamfélagsins og annarra sem málið snerti fékk hópurinn kynningar aðilum innan og utan starfshópsins.

Til að kanna með hvaða hætti mætti mögulega auka námsframboð verk –tækni og listgreina í skólum borgarinnar vann hópurinn hugmyndabanka þar sem hugmyndir voru í vinnunni flokkaðar eftir litlum/miklum kostnaði og fáum/mörgum samstarfsaðilum. Þessar hugmyndir rötuðu í listann yfir meginverkefni.

Hópnum var ætlað að skoða möguleika á því að hverfatengja samstarf í málaflokknum. Ekki eru sambærilegir möguleikar í öllum hverfum hvað varðar samstarfsaðila innan og utan skólakerfisins. Hópurinn beindi sjónum sérstaklega að þeim möguleika að geta boðið fagfólki fullt starf í kennslu á þessum námssviðum með samráðningum skóla á hverfagrundi. Það gæti skapað tækifæri til sérhæfingar, fagmennsku og víðtækrar samvinnu milli starfsstaða.

Listbúðir Myndlistaskólans í Reykjavík voru kynntar í starfshópnum og í kjölfar kynningarinnar var sett fram sú hugmynd í hópnum að skoða mætti útfærslu þeirrar framkvæmdar og útvíkka inntakið. Stuðningur fékkst við hugmyndina í ljósi svipaðra hugmynda sem unnar voru á sama tíma vegna umbótaþátta í starfinu. Stofnað var til samstarfs við fjölmarga aðila og völdum tilraunaskólum send tilboðin um leið og hægt var. Kapp var lagt á að „Haustbúðirnar“ færu fram í byrjun skólaársins og því var

fyrirvarinn stuttur fyrir skóla og kennara. Haustbúðir 2015 voru framkvæmdar á þessum grunni. Sjá lýsingu í þessari skýrslu og í fylgiskjöllum.

Þátttaka var góð, en ekki nýttust þó öll tilboð sem boðin voru. Fyrirvari var stuttur og skipulag skólastarf komið í sínar skorður þegar tilboðin bárust. Síðar kom í ljós að dæmi voru um að sérgreinakennarar höfðu enga vitneskju um þessi tilboð, s.s. brauðbakstur í atvinnueldhúsi. Ástæða hlýtur að vera til að skoða hvernig megi bæta upplýsingaflæði.

Ekki var haldið áfram með tilboð í formi Haustbúðanna árið 2016. Ánægja var með tilboðin hjá þeim sem nýttu þau, en ekki var um formlegt mat á framkvæmdinni að ræða.

Umræður um útfærslur á grundvelli hverfasamstarfs snerust um mikilvægi þess að tryggja fjölbreytt framboð valgreina, sérstaklega í elstu árgöngunum, með því að byggja á samvinnu starfsstaða. Fordæmi reyndust fyrir góðu samstarfi skóla við nálæga aðila sem bjóða nám á framhaldsskólastigi og ástæða til að skoða hvernig megi styrkja slíkt í sessi.

Starfshópnun var ætlað að kanna:

- hvernig unnið hefur verið að þessum málum í grunnskólum borgarinnar
- í hve miklum mæli grunnskólar meta verk- og listnám sem hluta af vali nemenda
- hvernig listbúðir Myndlistaskólans í Reykjavík hafa verið nýttar
- hvort unnt sé að útfæra slíkt nám á grundvelli hverfasamstarfs

Framkvæmd var umfangsmikilli könnun sem beindist að því hversu fjölbreytt framboð væri á list- og verkgreinum í grunnskólum Reykjavíkur, hvernig aðstaða þeim væri búin og hvernig afstaða væri til þeirra meðal kennara og stjórnenda.

Könnunin var framkvæmd af tölfræði- og rannsóknarsviði SFS (TOR) og hófst í febrúar 2015 og lauk gagnasöfnun í lok maí það ár en úrvinnslu nokkru síðar. Þátttakendur voru skólastjórar og allir verk- og listgreinakennarar í grunnskólum Reykjavíkur auk forstöðumanna frístundaheimila¹.

Í könnuninum voru m.a. spurningar sem snéru að tíðni og umfangi samstarfs milli kennara í mismunandi skólum eftir kennslugreinum og einnig um samstarf milli hverfa. Könnunin var netkönnun. Niðurstöður hennar eru birtar í sérriti og má einnig finna í þessari skýrslu sem fylgiskjal. Mögulega eru niðurstöðurnar ekki bara mikilvægar til að móta framtíðarsýn heldur einnig vegna mögulegs samanburðar síðar.

Eftirfarandi vefsvæði voru kynnt og skoðuð sérstaklega:

<http://nkg.is/>

<http://nemahvad.is/>

<http://kveikjan.skolavefurinn.is>

<http://gert.menntamidja.is/>

<http://shadowastudent.org/how-it-works>

<http://www.educationplanner.org/counselors/job-shadowing.shtml>

Þegar starfshópurinn var stofnaður var honum ætlað að skila niðurstöðum nokkrum vikum síðar. Það reyndist ekki gerlegt og teygði vinnan sig á milli missera. Bæði fjöldi aðila í hópnum og hversu aðkoma þeirra var úr mörgum áttum reyndist flókinn grunnur til að byggja upp starf hópsins. En það var ekki síst annríki og mannbreytingar innan SFS sem höfðu hvað mest áhrif á framvinduna. Áhugi innan hópsins var mikill og metnaður fyrir hönd verkefnanna einnig. Mikilvægt er að leita til þessara eða sambærilegra aðila þegar farið verður út í að móta framtíðarverkefni á þessu sviði með tilliti til nýrrar menntastefnu borgarinnar sem nú er í vinnslu.

Helstu niðurstöður kannana

Ljóst var frá upphafi að könnun sú er starfshópurinn bar ábyrgð á að yrði unnin væri stórt verkefni. Ráðist var í að gera þrískipta könnun um stöðu list- og verkgreina í grunnskólum Reykjavíkur. Spurningum var beint til skólastjóra grunnskólanna í Reykjavík, til list- og verkgreinakennara og forstöðumanna frístundaheimila, félagsmiðstöðva og frístundaklúbba.

Niðurstöður könnunar meðal list – og verkgreinakennara, skólastjóra og forstöðumanna í frístundastarfi má finna í sérriti sem er viðauki við þessa skýrslu¹. Hér er birt samantekt sem unnin var hjá TOR. Einnig er hér birtur samanburður á svörum skólastjóra grunnskóla og listgreinakennara, en þau reyndust nokkuð ólík.

List- og verkgreinakennarar

Langflestum list – og verkgreinakennurum finnst almennt vera jákvætt viðhorf til list – og verkgreinakennslu innan síns skóla. Um 70% kennarana finnst þeir upplifa stuðning innan síns skóla frá öðrum list – og verkgreinakennurum og skólastjórnendum en minni frá almennum kennurum og samstarfsfólki. Hvað varðar stuðning frá skólastjórnendum sérstaklega þá er hann samkvæmt svörum list – og verkgreinakennarana töluverður er varðar að geta borið upp óskir varðandi kennsluna en minni er varðar tilhliðranir í stundaskrá og fjármuni til innkaupa.

Næstum tveir af hverjum þremur kennaranna finnst list – og verkgreinakennarahópurinn í sínum skóla almennt einangraðir í starfi sínu. U.þ.b. tveir af hverjum þremur eru sáttir við þau kennslurými sem þeir hafa til afnota sem og svigrúm til efniskaupa og aðgang að fjölbreyttu námsefni. List – og verkgreinakennurum finnst margt ábótavant í sínu starfi er varðar tækjabúnað annarsvegar og tölvu – og tækniþúnað hinsvegar. Kennararnir segja list – og verkgreinakennarahópin í sínum skóla almennt hafa góða tækniþekkingu en sveigjanleika vanti til að innleiða nýja tækniþekkingu og sáralítið er um að kennararnir nýti tækni í kennslunni eins og t.d. forritun og þrívíddarprentara.

Rétt rúmur helmingur kennarana segja sig hafa nægjanleg tækifæri til endurmenntunar og vilja flestir endurmennta sig í nýjungum í starfinu.

Skólastjórakönnun

Skólastjórar segja frá miklum stuðningi í þeirra skólum við list – og verkgreinakennara og stundum mun meiri en kennararnir sjálfir greina frá í sinni könnun. Þá finnst hlutfallslega mun færri skólastjórum að list – og listgreinakennarar búi við einangrun í sínu stafi miðað við kennarana sjálfa.

Í fullyrðingum um tækjabúnað, tölvu – og tæknibúnað og tækni í kennslu lýsa skólastjórar í öllum tilvikum betra ástandi meiri og sveigjanleika gagnvart aðstöðu og starfi list – og verkgreinakennara en kennararnir gera sjálfir í sinni könnun.

Rúmur helmingur skólastjóra telur mikla þörf á að bjóða öllum nemendum upp á fleiri list – og verkgreinar sem val. Lítið er um náms – og starfskynningar einhverskonar á tveimur yngri stigum grunnskólans samkvæmt skólastjórum en nokkuð meira á unglíngastiginu. Tveir af hverjum þremur stjórnendum telja mikilvægt að skólinn þeirra bjóði nemendum á unglíngastigi upp á framhaldsskólaáfangu í list – og verkgreinum.

Forstöðumenn í frístundastarfi

Að sögn nærri allra forstöðumanna í frístundastarfi er á þeirra vinnustað almennt mjög jákvætt viðhorf gagnvart list – og verkgreinavinnu með börnunum og unglíngunum. Hinsvegar segja þeir frá mjög takmörkuðum aðgangi að list – og verkgreinastofum í þeim grunnskólum sem þeirra starfsstöð er í samstarfi við. Í svörum þeirra kemur einnig fram frekar lítil ánægja með það rými sem þeir hafa aðgang að til að vinna með börnum á sviði list – og verkgreina sem og svigrúm til efniskaupa til sömu hluta.

Enn minni ánægja er með tækjabúnað og tölvu – og tæknibúnað til að geta unnið með börnum á sviði list – og verkgreina. Um 70% forstöðumanna segjast geta borið upp óskir sínar við stjórnendur frístundamiðstöðva vegna verkefna á sviði list – og verkgreina en hlutfallið fer niður í tæp 30% hvað varðar samskonar óskir gagnvart stjórnendum grunnskólans.

Að sögn forstöðumanna er tækniþekkingu þeirra sem vinna með börnunum í frístundastarfinu ábótavant og tækni og tæki í starfinu, eins og forritun og þrívíddarprentarar, eru sáralítið notuð.

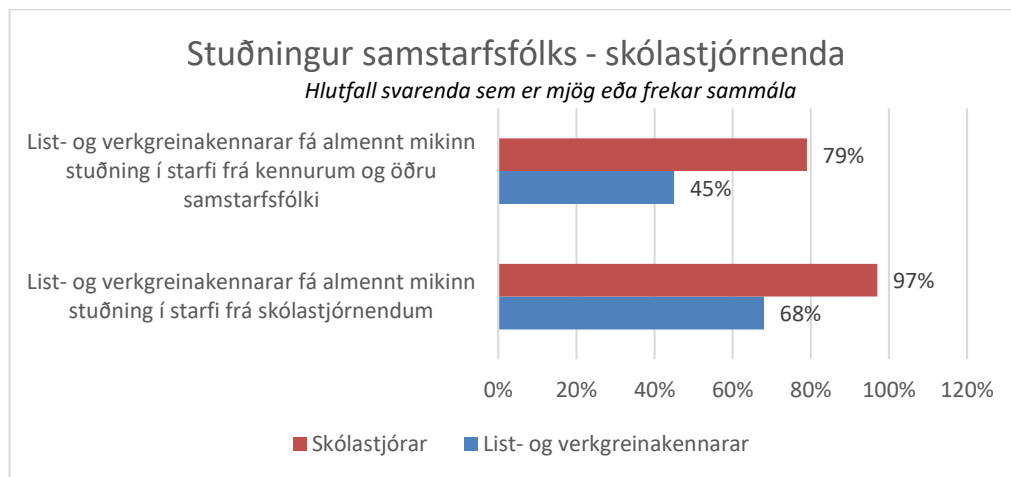
Um þrír af hverjum fjórum forstöðumönnum finnst þeir hafa nægileg tækifæri til endurmenntunar og er lítill munur á því hvort þeir vilja helst endurmennta sig í stjórnendafræðslu, verkefnastjórnun, barna – og unglíngalýðræði, frístundafræðslu almennt eða reynslunámi.

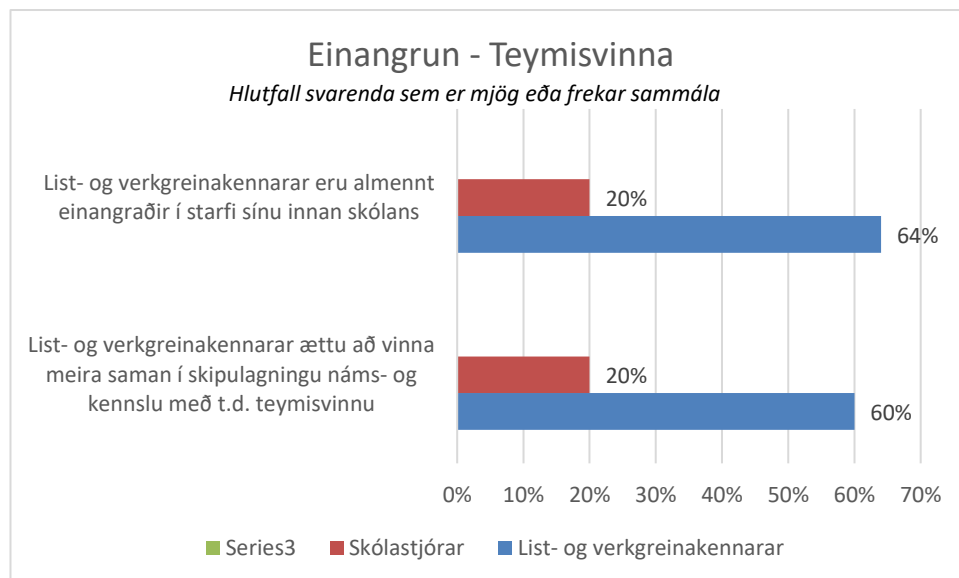
Athjarskúli hefur sýnt ár byrjun í Skólak. hefur skólakennari skóla- og stjórnendur íslandskir, en einnig hefur verið sýnt í gegn. Athjarskúli hefur sýnt Könnun og skólafræðslu. Þetta er sýnt á skólum sem skólum vinna þessum en þó gerist skólur fyrir 20 ára, árið 1999. Í áhrökum hafið Langhólshúsið en athjarskúli hefur skólakennari þess.

Samanburður á svörum skólastjóra og kennara

Þar sem skólastjórar og list- og verkgreinakennarar vinna á sama vettvangi þykir ástæða til að bera saman sýn skólastjóra og kennara á stöðu mála og viðhorf til málaflokksins. Hér eru dregin saman svör þeirra sem eru *sammála* eða *frekar sammála* fullyrðingunum sem settar eru fram í könnuninni. Svörin sýna í nokkrum tilfellum mjög mikinn mun á sýn stjórnenda og kennara og gefur það tilefni til að skoða hvernig best sé að styðja við þá þætti sem um er að ræða.

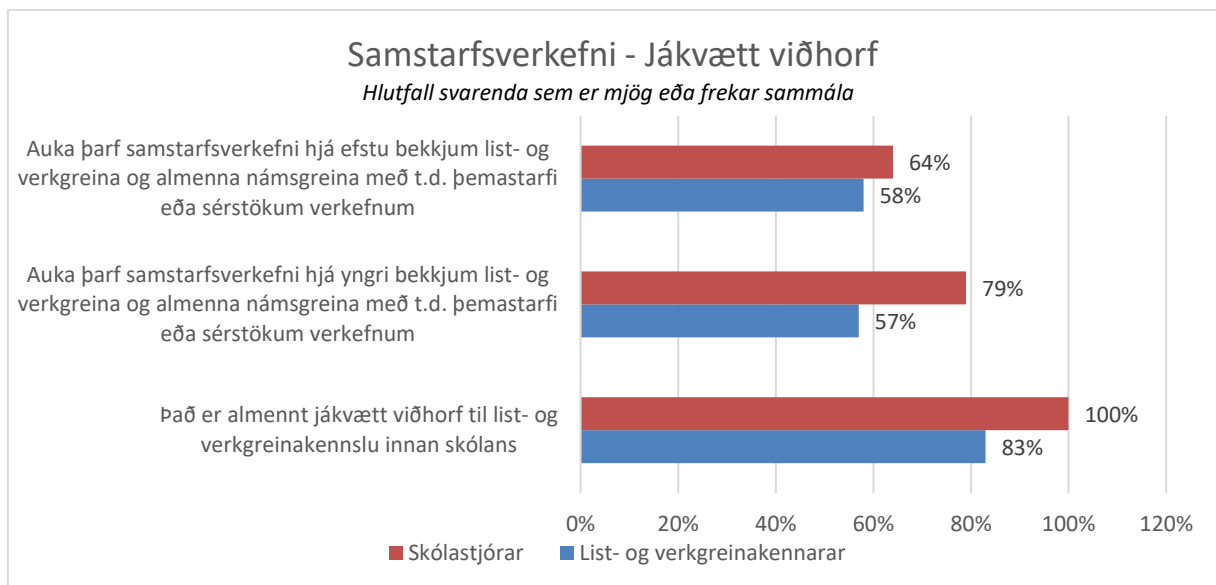

List- og verkgreinakennarar telja stuðning samstarfsfólks og stjórnenda mun minni en stjórnendur gera ráð fyrir í sínum svörum. Sú staða rímar við svör þessara sömu aðila þegar kemur að því að meta hvort list- og verkgreinakennarar eru einangraðir í störfum sínum og ættu að vinna meira í teymum list- og verkgreinakennara.

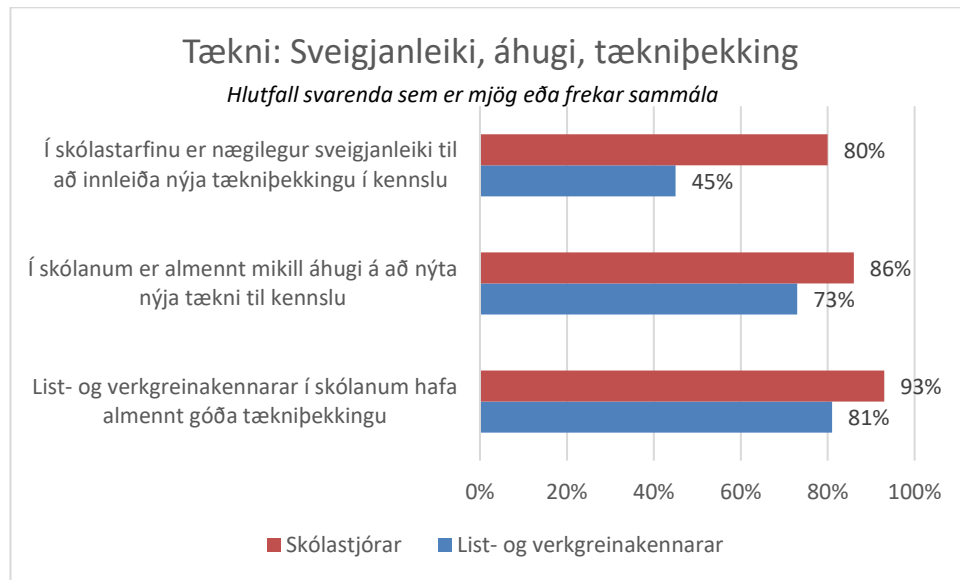

Myndin sýnir að á meðan ríflega 60% list- og verkgreinakennara svara því til að þeir telji list- og verkgreinakennara einangraða í starfi sínu og að þeir ættu að vinna meira saman í teyimum, þá telja aðeins 20% skólastjórnenda að svo sé.

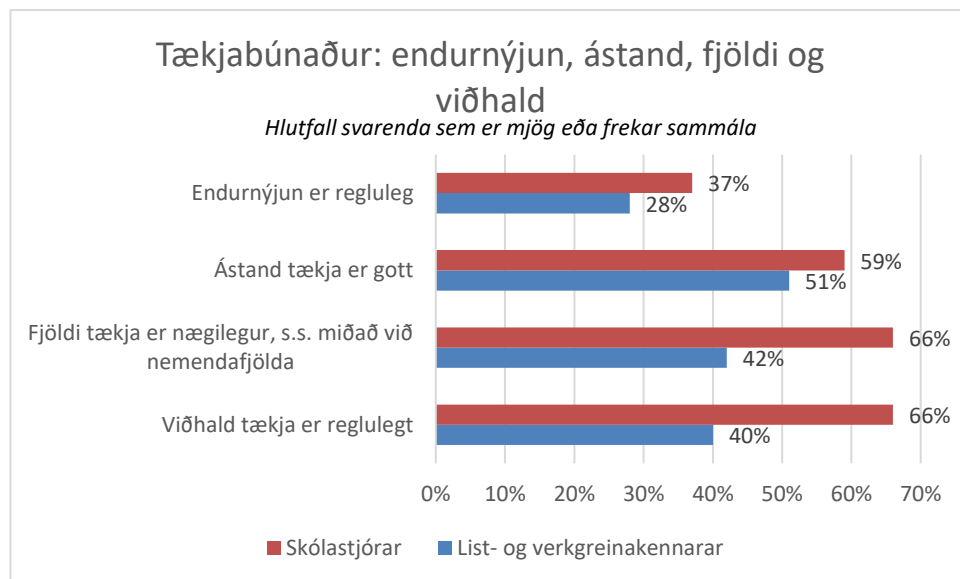
Þegar spurt er um samstarf við aðra kennara og almennt viðhorf eru niðurstöður áþekkari milli hópanna, en skólastjórar þó í öllum tilfellum meira sammála fullyrðingunum. Skólastjórar virðast því ekki sjá mikla ástæðu til teymisvinnu list- og verkgreinakennara en tæp 80% þeirra vilja sjá aukningu samstarfsverkefna þeirra við kennara yngri bekkja í þemaverkefnum eða sérstökum verkefnum. Nokkuð færri stjórnendum finnst ástæða til slíks samstarfs á unglingastigi. Ekki er marktækur munur á viðhorfi list- og verkgreinakennara til þessa eftir aldurshópum. Sama hlutfall þessara kennara, eða um 60%, segir ástæðu til að auka teymisvinnu með öðrum listgreinakennurum og svo einnig að auka samstarf við kennara annarra greina á bæði yngri og efri stigum grunnskólans.

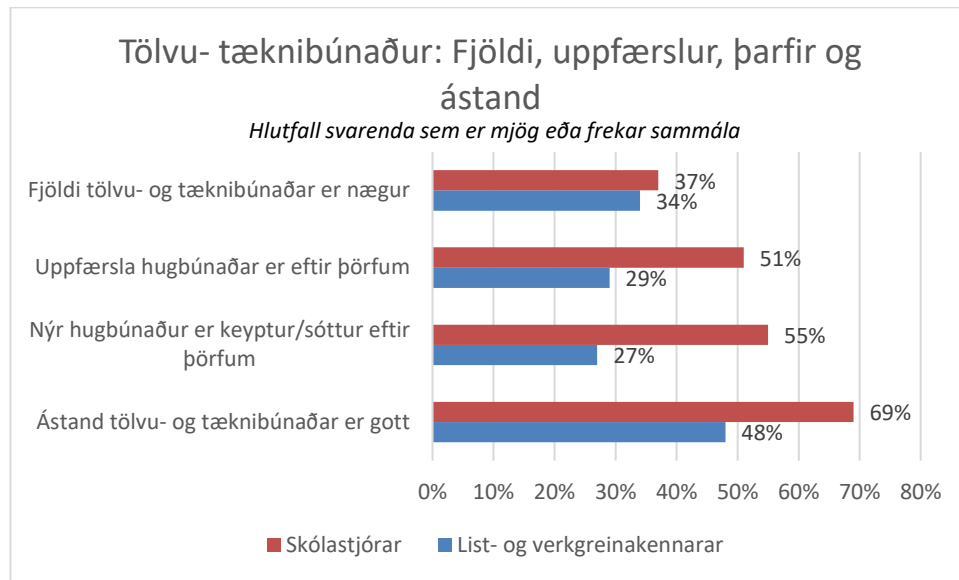
Þegar spurt er um áhuga og þekkingu á tækni og svo sveigjanleikann til að innleiða nýja tækniþekkingu kemur fram skoðanamunur milli þessara hópa. Þeir eru nokkuð sammála um áhuginn og þekkingin séu til staðar en list- og verkgreinakennara telja sveigjanleika mun síður vera til staðar vegna innleiðingar heldur en stjórnendur.

Almennur tækjabúnaður virðist samkvæmt svörum list – og verkgreinakennara vera af skornum skammti í skólum, en 2/3 skólastjóra telja ástandið ásættanlegt. Samanlagt sýna þó svörin að ánægja með fjölda og ástand tækjabúnaðar í skólum vegna list – og verkgreina er ekki mikil.

Frekari spurningar um tækniþúnaðinn sýna líka eftirtektarverðan mun á viðhorfum. Þannig eru skólastjórnendur mun sáttari við ástand þúnaðar og stöðu hans miðað við þarfir skólans heldur en kennararnir. Í öllum tilfellum sýna þó svörin að ánægja með stöðu hvað varðar tækniþúnað og ástand hans er ekki mikil.

Ástæða er fyrir yfirvöld skólamála að skoða hvernig megi auka samtal þessara hópa og koma á móts við þarfirnar á vettvangi eins og fagfólkið metur þær.

List – og verkgreinar

Góð menntun á sviði listgreina og verkgreina er flétta þriggja þátta sem allir þurfa að vera til staðar í metnaðarfullu starfi með börnum og ungmönnum: vönduð kennsla í list- og verkgreinum, menntun í gegnum aðferðir þessara greina í öðrum viðfangsefnum og svo menningar – og atvinnulífsfræðsla.

Á sama tíma og rík þörf er á því að skýra hver munur er á þessum þremur þáttum, þá er um leið mikilvægt að sjá þessa þætti sem óaðskiljanlega, samverkandi heild. Sterk heildarsýn á hverjum starfsstað er forsenda markvissrar nýtingar tækifæra og um leið ríkulegrar uppskeru hvers nemanda.

Kennsla og kennslumagn í list- og verkgreinum

Í nýrri aðalnámskrá eru list- og verkgreinar samkvæmt skilgreiningu margar, ólíkar námsgreinar⁸. Þótt ýmislegt tengi þær er margt sem greinir þær að. Það sem sameinar er áhersla á verkunnáttu, tækni, sköpun, fagurfræði og gildi, efnispekkingu, líkamsbeitingu, túlkun og tjáningu. Hins vegar er um ólíka miðla og aðferðir að ræða eftir sviðum og því ólíkar nálganir og mismiklar áherslur á framantalda þætti. Undir listgreinar heyra tónmennt, sjónlistir og sviðslistir. Undir verkgreinar heyra hönnun og smíði, textílmenn og heimilisfræði. Þessi tvö svið skulu hafa jafnt vægi innan heildartímans⁸.

Í almennum hluta aðalnámskrár frá 2011 er gert ráð fyrir að hlutfall af vikulegum kennslutíma í list- og verkgreinum sé 15,48% og sé heildartími kennslu þessara greina í 1. – 10. bekk 2.080 mínútur á viku. Skipting milli árganga er 900 mínútur í 1.-4.bekk, 840 í 5.-7.bekk og 340 í 8.-10.bekk. Á þessu sést að tæplega 20% af ráðgerðum kennslutíma nemenda í 1.- 7. bekk fer í list og verkgreinar en tæplega 10 % í 8. – 10.bekk. Til viðbótar við þetta er gert ráð fyrir að valgreinar séu um 10% af vikulegum kennslutíma í 8.- 10.bekk⁸.

Í Aðalnámskrá grunnskóla 2011 segir: Til ráðstöfunar/val. Undir þetta heyra ráðstöfunarstundir skóla, einkum í 1.–7. bekk og val nemenda í 8.–10. bekk. Út frá áhersluþáttum námskrár í lögum skal hafa jafnvægi milli bóklegs náms og verklegs og þess gætt að ekki halli á verklegt nám þegar skólastarf er skipulagt. Það á einnig við um skipulag valnámskeiða. Því er gert ráð fyrir að allt að helmingur valstunda sé bundinn list- og verktengdu námi. Taflan hér fyrir neðan er tekin úr Aðalnámskrá grunnskóla⁸.

Námssvið	1.-4. bekkur	5. - 7. bekkur	8. - 10. bekkur	Vikulegur kennslutími	Vikulegur kennslutími
	Heildartími í 1.- 4. bekk. Minútur á viku	Heildartími í 5.- 7. bekk. Minútur á viku	Heildartími í 8. - 10. bekk. Minútur á viku	Heildartími í 1.- 10. bekk. Minútur á viku	Hlutfall
Íslenska, íslenska sem annað tungumál og íslenskt táknmál	1.120	680	630	2.430	18,08%
Erlend tungumál; enska, danska eða önnur Norðurlandamál	80	460	840	1.380	10,27%
List- og verkgreinar	900	840	340	2.080	15,48%
Náttúrugreinar	420	340	360	1.120	8,33%
Skólaþróttir	480	360	360	1.200	8,93%
Samfélagsgreinar; trúarbragðafræði, lífsleikni, jafnréttismál, siðfræði	580	600	360	1.540	11,46%
Stærðfræði	800	600	600	2.000	14,88%
Upplýsinga- og tæknimennt	120	160	80	360	2,68%
Til ráðstöfunar /Val	300	160	870	1.330	9,90%
Alls	4.800	4.200	4.440	13.440	100%

Taflan hér að neðan er samantekt og sýnir samanburð á lágmarkshlutfalli stunda sem varið er til list- og verkgreina á hverju aldurstigi þegar ekki er varið neinum ráðstöfunar og valstundum til þeirra greina. Neðri línan sýnir stundafjölda þegar helmingur ráðstöfunarstunda og valstunda er einnig reiknaður með í heildarmínútufjölda.

Yfirlit yfir heildartíma sem varið skal til list- og verkgreinakennslu í grunnskólum samkvæmt Aðalnámsskrá grunnskóla 2011

Hlutfall af heildarstundafjölda í hverjum bekk - stundir á viku	Heildartími 1.-4. bekkur	Heildartími 5.-7. bekkur	Heildartími 8.-10. bekkur	Stundir
Hver árgangur list og verk - ef jafndreift - % af heild - ÁN 1/2 ráðst. st. og valst.	18,8%	20,0%	7,7%	2,8
Hver árgangur list og verk - ef jafndreift - % af heild - með 1/2 ráðst. st. og valst.	21,9%	21,9%	17,5%	6,5

Eins og sést þá skiptir ekki sköpum hvort helmingur ráðstöfunarstunda og valstunda er nýttur til list- og verkgreina á yngri stigum. Hins vegar sýnir taflan að list- og verkgreinar geta farið úr því að vera um 7.7% af tímamagni upp í 17.5% af tímamagni á unglingsstigi ef helmingi ráðstöfunar- og valstunda er varið til kennslu list- og verkgreina, eins og heimilt er og mælt með samkvæmt aðalnámsskrá. Til glöggvunar eru settar inn tölur um hvað þetta þýðir í fjölda stunda í hverri viku á unglingsstigi, en um ríflega tvöföldun er að ræða á fjölda vikustunda sem varið er til náms á sviði list- eða verkgreina.

Framkvæmd kennslunnar er skipulögð í skólum innan þessa ramma, s.s. hvernig heildartíminn skiptist milli greinanna. Ákveðið er í hverjum grunnskóla hvort námssvið og námssvið eru kennd aðgreind eða samþætt⁸.

Framkvæmd vals á unglingsstigi hefur ekki, að því að vitað sé til, verið bundið með tilliti til list- og verkgreina. Þannig getur nemandi mögulega valið sig frá list- og verkgreinatilboðum í vali sínu. Þó skólar bjóði margir mjög gott úrval á sviði þessara greina þá er ekki tryggt að einstakir nemendur fái þá fjölbreyttu sýn og reynslu sem stefnt er að með viðmiðum í aðalnámskrá.

Oft er á hinn bóginn erfitt með að tryggja nemendum fjölbreytni í tilboðum á sviði á list- og verkgreina, bæði vegna stærðar/smæðar skóla og skorts á fagfólki.

Lagðar eru hér fram tillögur fyrir skóla- og frístundaráð Reykjavíkur um hvernig best verði staðið að auknu vægi þessara þátta og auka megi fjölbreytnina með samstíga aðgerðum ýmissa aðila sem málið varða.

Um listgreinar - skýrslur frá 2009, 2011 og 2013

Kennsla listgreina tengist fjölmörgum öðrum þáttum en beinni kennslu á vettvangi grunnskólanna. Í skýrslu sem unnin var árið 2009 Reykjavíkurborg um listgreinakennslu í grunnskólum Reykjavíkur eru settar fram átta tillögur⁵. Þær eru ólíkar og mismunandi erfitt er að meta hvernig tekist hefur til, en ljóst er að margar þeirra hafa fengið brautargengi: menningarfulltrúi starfar á MOF og SFS og er virkur tengiliður milli starfsstaða og stofnana á sviði lista; skólastjóri var ráðinn í Dalskóla sem hefur sterkan bakgrunn á sviði lista; þróunarverkefni á sviði lista hafa notið stuðnings; menningartengiliðastarf sem listteymi SFS hefur sett á laggirnar er tilraun til að mæta tillögu nr.2 á listanum sem snýr að einangrun list- og verkgreinakennara. Sú einangrun kom einnig fram í könnuninni sem var gerð á vegum starfshópsins¹. Forvitnilegt verður að sjá hvort tekist hefur að einhverju marki að rjúfa þá einangrun á síðustu misserum.

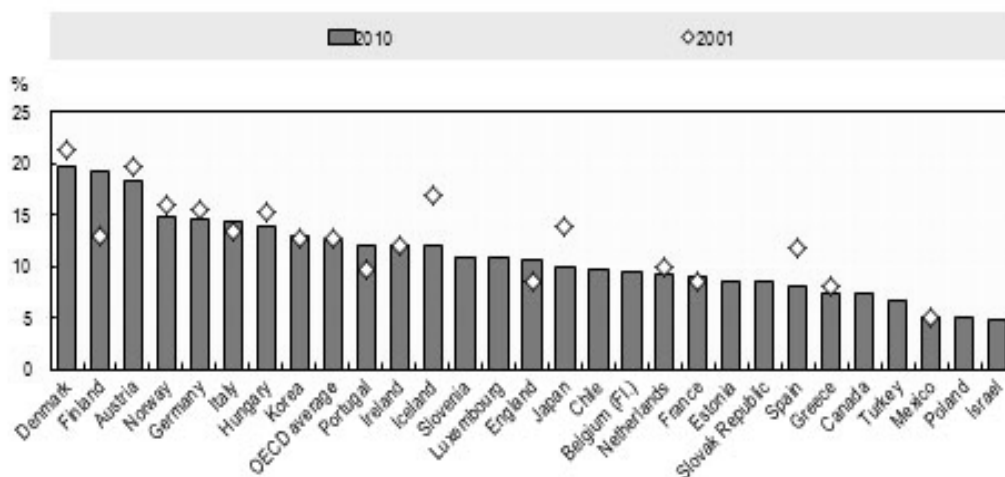
Í samstarfi við menningartengiliði fór fram talning á tíðni hópheimsókna á menningarstofnanir og tíðni heimsókna listafólks inn í leikskóla og grunnskóla. Í kjölfarið hefur verið að úrbótum við skráningu hópheimsókna á menningarstofnana og er bæði framkvæmd talningar og aðferðir við úrvinnslu hennar enn í mótun. Stefnt er að því að starfsstaðir geti fengið skýra mynd af eigin virkni og hvernig hún dreifist á árganga og gerð viðburða og borið sig saman við heildina í þessum efnum.

Í skýrslu Anne Bamford – List og menningarfræðsla á Íslandi – frá 2011 segir:

Listir eru vanalega kenndar af þjálfuðum réttindakennurum í vel búnum og sérhönnuðum kennslustofum. Skólastjórar, foreldrar og samfélag styðja listfræðsluna sem talin er hluti grunnmenntunar. Listir eru mikilsverður þáttur íslensks samfélags og taldar hafa persónulegt, félagslegt og listrænt gildi. Þótt talað sé um að gæði listfræðslunnar fari minnkandi á Íslandi greinir þessi rannsókn ekki slíka þróun. Þvert á móti má sjá jákvæða þróun í listfræðslu, bæði í skólum og almennt í íslensku samfélagi.²

Það má leiða líkum að því að þarna sé sú almenna umræða sem vísað er til í skýrslu Bamford lituð af snarlækkandi tímamagni, sem þó segir lítið um gæði þess sem fram fer á vettvangi skólanna. Magn og gæði eru ekki alltaf greind skilmerkilega í sundur. Það eru þó óneitanlega ákveðin gæði sem sá nemandi missir af sem til dæmis fær ekki kennslu í tónmennt. Þá er um tímamagn að ræða, en gæði þeirrar tónmenntakennslu sem fram fer í skólum er annað sjónarhorn.

Í skýrslu OECD - Art for Art's Sake? The Impact of Arts Education – frá 2013 er sýnd tafla yfir hlutfallslegt kennslumagn í listgreinum hjá 9-11 ára börnum í skyldunámi¹¹. Ísland lendir fyrir neðan meðaltalið í OECD ríkjum og langt fyrir neðan norræna nággranna okkar. Einnig sést að hlutfallið kennslumagns í listgreinum hefur lækkað mikið frá 2001.

Athyglisvert er hins vegar að sjá hversu mjög kennslumagn sömu greina hefur vaxið í Finnlandi á sama tímabili. Alltaf þarf líka að hafa í huga hversu erfitt er að tryggja að verið sé að telja saman sömu hlutina alls staðar.

Talningar Hagstofu – hvenær fer fram kennsla í list- eða verkgrein?

Vorið 2017 voru svo birtar niðurstöður talningar Hagstofu Íslands á kennslustundafjölda í list- og verkgreinum sem framkvæmd var að beiðni mennta – og menningarmálaráðuneytis³. Ráðuneytið vann úr upplýsingunum vegna skólaáranna 2013-2014, 2014-2015 og 2015-2016.

Niðurstöður sýna að skólar sem ná ekki lágmarksviðmiðum í list- og verkgreinum er að finna alls staðar á landinu. Í Reykjavík voru 15 af 38 skólum undir viðmiðunarstundaskrá skólaárið 2015-2016 í 1. – 4. bekk, eða 39% skóla. Í 5. – 7. bekk voru 29 af 36 skólum undir lágmarksviðmiði eða 80% skóla og í 8. – 10. bekk voru 23 af 29 skólum undir lágmarksviðmiði eða 79% af skólum í Reykjavík.

Einnig segir í umfjöllun um málið á vef stjórnarráðsins:

Svo virðist sem að margir skólar á unglingsstigi hafi fært list- og verkgreinakennslu undir valgreinar og séu hættir að gefa upp tilteknar kennslustundir sem skyldunám á því námssviði. Samkvæmt aðalnámskrá grunnskóla frá 2011 skulu nemendur í 8.-10. bekk fá 340 kennslumínútur í list- og verkgreinum og að auki 870 kennslumínútur í valgreinum.

Þar sem verulegur misbrestur er á því hvernig skólar ráðstafa kennslumínútum til list- og verkgreina mun mennta- og menningarmálaráðuneytið upplýsa sveitarfélög um þessa niðurstöðu sem er ekki ásættanleg og ítreka mikilvægi þess að réttur nemenda til lágmarkskennslustundafjölda í list- og verkgreinum samkvæmt aðalnámskrá grunnskóla sé virtur.³

Í svari við fyrirspurn sem sett var fram í skóla- og frístundaráði 22.mars 2017 kemur fram að þessi mál voru rædd ítarlega við grunnskólustjóra um leið og niðurstöður komu fram. Í þeim umræðum kom skýrt fram að skólustjórar töldu misjafnt hvernig skólar telja fram kennslu í list- og verkgreinum í greinargerðum til Hagstofunnar og benda þá sérstaklega á samþættingu, þemaverkefni og söngstundir.

Almennt virðist óskýr mörk í huga fólks á milli markvissrar kennslu og uppbyggingar á þekkingu og hæfni á sviði listgreina og verkgreina og nýtingu þeirrar hæfni eða aðferða í öðru námi og þá í öðrum greinum. Í skýrslu Anne Bamford er eftirfarandi sett fram bæði í samantekt og sem listi í 4.kafli skýrslunnar:

- Það er munur á kennslu listgreina, svo sem fagurlista, tónlistar, leiklistar eða handverks og kennslu í gegnum listir þar sem listir eða listrænar aðferðir eru notaðar í kennslu annarra greina, svo sem við að kenna læsi, stærðfræði eða tæknigreinar.
- Skólar þurfa öfluga listfræðslu en að auki listrænar og skapandi aðferðir í kennslu þar sem stuðlað er að námi með samþættum hætti í öllum greinum.
- Kennarar gera sér ekki skýra grein fyrir markmiðum og sérstöðu náms sem listfræðsla felur í sér.
- Samfella er nauðsynleg ef listfræðsla á að skila árangri, sérstaklega á milli mismunandi námsstiga.
- Skapandi starfsgreinar á Íslandi kalla eftir meira skapandi nálgun í menntakerfinu.²

Muninn milli kennslu á ákveðnu þekkingar- og hæfnisviði og svo nýtingu aðferðanna eða þekkingarinnar á öðrum námssviðum þarf að skýra. Listgreinar og verkgreinar þarf að byggja upp með öflugum hætti á sama tíma og mikilvægt er bæði að samþætta nám og nýta aðferðir ólíkra þekkingarsviða eða greina í öllu námi. Beiting aðferða og hæfni er ekki það sama og að byggja markvisst ofan á þekkingu og hæfni með þeim aðferðum sem þekkingarsviðið ræður yfir.

Lokaorð

Framundan eru ærin verkefni á sviði starfs-, list- og verknáms meðal barna og ungmenna í skóla – og frístundastarfi. Ný menntastefna borgarinnar byggir á meginstoðum sem valdar voru gegnum vandaða samvinnu margra aðila sem starfið snertir: félagsfærni, sjálfsefling, læsi, sköpun og heilbrigði. Á þessum stoðum öllum er hægt að byggja áttak á sviði starfs, list- og verknáms á næstu árum og ljóst að þær greinar og aðferðir styrkja þessar meginstoðir verulega þegar vel er haldið á spöðunum.

Samantekt OECD frá 2013 sýnir að á sama tíma og kennslumagn í list- og verkgreinum dregst verulega saman á miðstigi í íslensku skólakerfi verður umsnúningur í því finnska til aukningar slíkrar kennslu¹¹. Spurningar hljóta að vakna um hvort talning sé ólík, t.d. hvort Finnarnir hafi fundið leiðir til að telja samþættingu með öðrum hætti en gert er hér. Talna – og talningarleikfimi skýrir þó að öllum líkindum ekki allan þennan mun. Að velja það að skoða okkur í ljósi framkvæmdar frænda okkar á Norðurlöndum og að velja finnskan menntunarsérfræðing til ráðgjafar vegna vinnu við menntastefnu Reykjavíkurborgar sýnir mikinn metnað á þessu sviði.

Menntakerfi byggir á samfélagsáttmála. Sýnileiki menningar- og listapátttöku barna og ungmenna hefur stóruáttak á síðustu misserum. Nægir að nefna viðburði á Barnamenningarhátíð í Reykjavík, Skrekk og sívaxandi samstarf við RÚV vegna barna og ungmenna. Því má ætla að bæði sé fyrir hendi áhugi og þekking í samfélaginu á gildi slíkrar pátttöku – bæði fyrir einstaklingana og samfélagið í heild.

Ísland skorar hátt á nýsköpunarskala Norðurlandanna í nýlegri skýrslu um stöðu Norðurlandanna, State of the Nordic Region 2018⁴. Þetta gerist þrátt fyrir að menntunarstig sé lágt þegar á heildina er litið og brottfall úr framhaldsskólum sé áhyggjuefni. Atvinnupátttaka er hér mikil og atvinnuleysi lítið meðal ungs fólks, veruleiki sem hefur sín hliðaráhrif þrátt fyrir augljósar góðar hliðar.

Ungt fólk tekur í síauknum mæli þátt í samfélaginu á vettvangi þar sem fullorðið fólk réði ríkjum áður. Nægir að nefna framgang ungra listamanna á sviði tónlistar og leiklistar, en börn og táníngar hafa slegið í gegn á síðustu misserum og tekið í vinsældum og verðlaunaveitingum fram mörgum hátt skrifuðum listamanninum.

Stöðugt hefur þurft að byggja upp, verja og endurnýja forsendur fyrir mikilli áherslu á list- og verkgreinar¹⁰. Rannsóknir sýna, og hafa lengi gert, að gildi listiðkunar fyrir börn, ungmenni og samfélagið í heild eru margvísleg^{9,11}. Menn leita áhrifa og árangurs slíkrar iðkunar með mismunandi gleraugum og þau gleraugu spegla að stórum hluta þá uppskiptingu hugmynda um ástæður fyrir kennslu í listum sem sett hefur verið fram og notuð við rýni á afstöðu og nálgun. Ástæður má einfalda og greina niður í tvo

meginflokka og síðan hvorn flokk niður í tvær meginstefnur. Þetta er gert í skýrslu á vegum Unesco frá 2003 og er hér tekið saman⁹:

- A. Listir kenndar vegna samfélagsgildis – þær eru hlut af menningu okkar og skulu því vera hluti af námi hvers manns.
 - A1. Allar greinar lista skulu kenndar sem undirbúningur fyrir einstaklinginn sem menningarlega upplýstan þátttakanda í samfélaginu.
 - A2. Litið er svo á að meginhlutverk kennslu í listgreinum sé að skapa hæfni meðal fárra til að skila menningarlífinu nægu magni fagmanna á sviði lista.

- B. Listir eru kenndar vegna áhrifa sinna – þær eru mikilvæg leið til að ná almennum menntunarmarkmiðum.
 - B1. Lögð er áhersla á góð áhrif á einstaklinginn – félagsleg, sálfræðileg og líkamleg áhrif. Börn eru þá sögð verða meira skapandi, hugmyndarík, tjáningarrík, sjálfsörugg og gagnrýnin – og eru listirnar leið til þess.
 - B2. Lögð er áhersla á mikilvægi lista sem leiðar til að kenna aðrar greinar og ná árangri á öðrum sviðum en í listunum sjálfum, s.s. betra læsi.

Baráttan til að viðhalda og efla áherslu á listfræðslu og upplifun barna hefur staðið lengi og víða. Á vettvangi Unesco hafa, auk þeirrar skýrslu sem þegar er nefnd, á þessari öld verið teknar saman nokkrar stefnumarkandi skýrslur fyrir aðildarríkin um listfræðslu. (Lissabon 2006, Seoul 2010, Seoul 2011). Nú síðast hefur verið unnin og gefin út í mars árið 2017 skýrsla um hvernig þurfi að styðja við og sækja fram á grundvelli áhersluatriða fyrri samþykka¹⁰.

Mikilvægt er að allir aðilar sem koma að mótun stefnu og framkvæmdar á sviði listkennslu séu vakandi fyrir hinu fjölbætta hlutverki og tilgangi slíkrar starfsemi og einblíni ekki um og á aðeins einn af mörgum þáttum sem mynda forsendur og gildi starfsins. Alþjóðlegt samhengi er einnig mikilvægt því það getur gefið byr undir vængi. Um leið er þó grundvallaratriði að byggja á forsendum heima fyrir.

Nýsköpun á öllum sviðum krefst fjölbættrar nálgunar á sviði vísinda, lista, tækni og verknáms, ekki aðeins fyrir elstu börnin í almenna skólakerfinu heldur allan aldurshópinn. Margt þarf að bæta í íslensku samfélagi og menntakerfi, en það er líka áskorun að viðhalda og styrkja það sem vel er gert.

Heimildaskrá

- ¹ Ásgeir Björgvinsson. (2018) *Aukið vægi starfs, list- og verknáms í grunnskólum Reykjavíkur*. Niðurstöður könnunar vorið 2015. Skóla- og frístundasvið Reykjavíkurborgar. Reykjavík.
- ² Bamford, Anne (2011). *List- og menningarfræðsla á Íslandi*. Reykjavík. Mennta- og menningarmálaráðuneytið.
- ³ Réttur nemenda til kennslu í list- og verkgreinum ekki nægilega virtur. (2017) Frétt af vef stjórnarráðsins birt 07. mars 2017. Mennta- og menningarmálaráðuneytið <https://www.stjornarradid.is/efst-a-baugi/frettir/stok-frett/2017/03/07/Rettur-nemenda-tilkennslu-i-list-og-verkgreinum-ekki-naegilega-virtur/>
- ⁴ Grunfelder, J. Rispling, L., Norlén, G. (Editors). (2018). *State of the Nordic Region 2018: Nordic Council of Ministers*. Copenhagen. Sótt af <http://norden.diva-portal.org/smash/get/diva2:1180241/FULLTEXT01.pdf> DOI: 10.6027/NORD2018-001
- ⁵ Listgreinakennsla í grunnskólum Reykjavíkur. (2009) Starfshópur um listgreinakennslu Reykjavík. September 2009. Sótt af https://reykjavik.is/sites/default/files/yomis_skjol/skjol_utgefid_efni/listgreinafr_sla_-_sk_rsla.pdf
- ⁶ Lög um grunnskóla nr.91/2008.
- ⁷ Mennta- og menningarmálaráðuneytið. (2000). *Aðalnámskrá tónlistarskóla – almennur hluti 2000*. Reykjavík, Mennta- og menningarmálaráðuneyti.
- ⁸ Mennta- og menningarmálaráðuneytið. (2011). *Aðalnámskrá grunnskóla – almennur hluti 2011*. Reykjavík, Mennta- og menningarmálaráðuneyti.
- ⁹ O'Farrell, Larry og Meban, Margaret (2003). *Arts Education and Instrumental Outcomes: An Introduction to Research, Methods and Indicators*. Faculty of Education at Queen's University, Kingston, Canada. UNESCO. http://www.unesco.org/new/fileadmin/MULTIMEDIA/HQ/CLT/CLT/pdf/Arts_Edu_RegSess_Symp_Asia_ofarrell_meban.pdf
- ¹⁰ O'Farrell, Larry og Kukkonen, Tiina. (2017) *Transformative Action on Arts Education: Re-invigorating the Seoul Agenda*. The UNESCO Chair in Arts and Learning, Queen's University. UNESCO <http://www.eduarts.ca/sites/eduarts.ca/files/civicrm/persist/contribute/files/Position%20Paper%20on%20Re-invigorating%20the%20Seoul%20Agenda.pdf>
- ¹¹ Winner, E., T. Goldstein and S. Vincent-Lancrin (2013). *Art for Art's Sake? The Impact of Arts Education, Educational Research and Innovation*. OECD Publishing, Paris. Sótt af <http://dx.doi.org/10.1787/9789264180789-en>.

Fylgiskjöl

Erindisbréf

Erindisbréf

Heiti starfshóps: Starfshópur um aukið vægi starfs-, list- og verknáms í grunnskólum Reykjavíkur
Ábyrgðarmaður: Ragnar Þorsteinsson
Hlutverk: Að leggja fram tillögur um hvernig megi auka vægi starfs- list- og verknáms í grunnskólum borgarinnar.
Helstu verkefni: Skoða möguleika á samstarfi við verkmenntaskóla, listaskóla, aðila vinnumarkaðarins, fræðasamfélagið og aðra sem málið snertir. Kanna með hvaða hætti mögulegt er, í samhengi við aldur og þroska nemenda, að auka námsframboð verk-, tækni- og listgreina í skólum borgarinnar. Skoða möguleika á að hverfatengja samstarf. Kannað verði <ul style="list-style-type: none">• hvernig unnið hefur verið að þessum málum í grunnskólum borgarinnar• í hve miklum mæli grunnskólar meta verk- og listnám sem hluta af vali nemenda.• hvernig listbúðir Myndlistaskólans í Reykjavík hafa verið nýttar• hvort unnt sé að útfæra slíkt nám á grundvelli hverfasamstarfs
Fulltrúar í starfshópi: Fulltrúi Samtaka atvinnulífsins - Katrín Þorsteinsdóttir (SI) Fulltrúi Verkmenntaskóla- Þór Pálsson (Tækniskólinn), Stefán Rafnar Jóhannsson (FB), Kristján Ari Arason (Borgarholtsskóli) <i>Fulltrúi mennta- og menningarmálaráðuneytis Sigurjón Mýrdal, Sigríður Lára Ásgeirsdóttir</i> Fulltrúi grunnskólastjóra- Hildur Jóhannesdóttir Fulltrúi kennara- Eyþór Bjarki Guðmundsson og Greta Sigríður Guðmundsdóttir Fulltrúi foreldra- Birgitta Bára Hassenstein Fulltrúi ungmennaráðs Reykjavíkur- Atli Geir Alfreðsson Fulltrúi fagskrifstofu SFS – Sigfríður Björnsdóttir Fulltrúi meirihluta – Ragnar Hansson Fulltrúi minnihluta -Marta Guðjónsdóttir Fulltrúi LHÍ – Ásthildur Björg Jónsdóttir Fulltrúi Myndlistarskólans í Reykjavík – Halldóra Ingimarsdóttir Fulltrúi frístundamiðstöðva – Haraldur Sigurðsson
Formaður starfshópsins: Steinunn Ármannsdóttir
Starfsmenn: Kristín Sæmundsdóttir
Ráðgjöf/samstarf: Þeir sem málið varðar
Starfstímabil: Janúar- 15.mars 2015
Skil: Lokaskýrsla til skóla- og frístundaráðs

Tillaga fulltrúa í skóla- og frístundaráði - 2014

SFS2014100222
67. fundur / fskj. 3.1

Tillaga skóla- og frístundaráðsfulltrúa Bjartrar framtíðar, Samfylkingarinnar og Vinstri grænna og áheyrnarfulltrúa Pírata um aukna áherslu á starfs-, list- og verknám í grunnskólum

Skóla- og frístundaráð felur sviðsstjóra að stofna starfshóp sem hafi það hlutverk að leggja fram tillögur um hvernig megi auka vægi starfs-, list- og verknáms í grunnskólum borgarinnar. Skoðaðir verði möguleikar á samstarfi við verkmenntaskóla, listaskóla, aðila vinnumarkaðarins, fræðasamfélagið og aðra sem málið snertir. Starfshópurinn kanni í þessu samhengi með hvaða hætti mögulegt væri, í samhengi við aldur og þroska nemenda, að auka námsframboð verk-, tækni- og listgreina í skólum borgarinnar. Sérstaklega verði skoðaður fýsileiki þess að skipuleggja slíkt nám á grundvelli hverfasamstarfs. Starfshópurinn leggi fram nokkrar útfærðar sviðsmyndir sem taki til framkvæmdar, kostnaðar og möguleika skóla til samstarfs. Starfshópurinn skili skýrslu til skóla- og frístundaráðs eigi síðar en 15. mars 2015.

Greinargerð

Samkvæmt lögum eiga allir nemendur rétt á námi við hæfi í grunnskólum, bæði bóklegu námi og verk- og listnámi. Hlutverk grunnskóla er að stuðla að alhliða þroska allra nemenda og þátttöku þeirra í lýðræðisþjóðfélagi sem er í sífelldri mótun. Grunnskólinn undirbýr því nemendur sýna undir frekara nám og þátttöku í atvinnulífinu að því loknu. Í námi sínu þarf nemandinn að fá tækifæri til gera sér grein fyrir styrkleikum sínum, bæði þeim sem snúa að bóklegri þekkingu og ekki síður þeim er snerta verkþekkingu og verklega færni.

Starfshópurinn skoði því mögulegar útfærslur á með hvaða hætti væri æskilegt að koma þessari hugmynd í framkvæmd m.a. með því að kanna hvernig hefur verið unnið í grunnskólum borgarinnar að þessum málum. Má í því sambandi nefna samstarf Háteigsskóla og Tækniskóla Íslands þar sem með skipulegum hætti var unnið með 8. bekk að kynningu á ýmsum iðngreinum sem kenndar eru í Tækniskólanum og tillögur sem nefnd um iðn- og starfsfræðslu vann árið 2009 um fjölbreyttar leiðir til að auka þessa fræðslu í grunn- og leikskólum. Einnig verði kannað hvernig listbúðir sem verið hafa í boði í samvinnu við Myndlistaskólann í Reykjavík hafa verið nýttar. Kannað verði í hve miklu mæli grunnskólar hafi metið verk- og listnám sem hluta af vali nemenda.

Jafnframt verði kannað hvort unnt sé að útfæra slíkt nám á grundvelli hverfasamstarfs. Til dæmis gæti verið um að ræða samstarf ýmissa aðila svo sem hverfisskóla (grunn- og framhaldsskóla), félagsmiðstöðvar, fræðasamfélagsins og aðila vinnumarkaðarins í einstökum hverfum borgarinnar.

Fundir starfshóps

Fyrsti fundur starfshópsins 1.febrúar 2015

- Sigfríður Björnsdóttir deildarstjóri listgreinakennslu á SFS kynnti hópnum hlutverk hans og verkefni. Hún minnti á að samkvæmt lögum eigi allir nemendur rétt á námi við hæfi í grunnskólum, bæði bóklegu námi og verknámi. Síðan kynnti hún skýrslu starfshóps um listgreinakennslu í grunnskólum Reykjavíkur frá 2009 og fór yfir tillögur þess hóps og hvað hefði gengið eftir af þeim.
- Seinni hluta fundarins notaður til hugmyndavinnu með starfshópnum. Hugmyndasafnið skiptist í eftirtalda þætti: starfsnám – verknám - listir – atvinnulífið, og voru hugmyndir flokkaðar eftir kostnaði og fjölda samstarfsaðila í framkvæmd þeirra. Starfshópurinn vann einnig spurningar til að hafa í könnun sem senda skyldi til listgreinakennara í grunnskólum borgarinnar. Þá gerði starfshópurinn tillögur um kynningar sérfróðra gesta á næstu fundum. Vísa í lista í fylgiskjali – hugsanlega. (hugmyndasafn starfshópsins)

Annar fundur starfshópsins 26.febrúar 2015

Fundarmenn fengu afhent drög að spurningalista frá TOR til umfjöllunar. Auk þess var afhent hugmyndasafn starfshópsins frá síðasta fundi. Eftirfarandi gestir fluttu erindi:

- Vigfús Hallgrímsson, þjónustufulltrúi grunnskóla Hafnafjarðar greindi frá því hvernig unnið er að því að auka list- og valgreinaval grunnskólanemenda í samstarfi við lðnskóla Hafnafjarðar. *
- Guðrún Bachmann kynningastjóri vísindamiðlunar Háskóla Íslands FIRST LEGO League . Hún greindi frá árlegri Lego tækni- og hönnunarkeppni grunnskólanna. Þetta er samfélagsverkefni til að gera ungt fólk opnara fyrir vísindum. Vísindasmiðjan er opin frá september – júní, þrjá daga í viku og er í boði fyrir miðstig og efstastig , áhersla er á forritun – einnig er haldið námskeið fyrir kennara. *
- Þorgerður Katrín Gunnarsdóttir sagði frá stefnumótun *Samtaka atvinnulífsins* og hugmyndum til að opna fyrirtækin fyrir nemendum skólanna. Greindi hún meðal annars frá væntanlegum fundi með fullrúum Reykjavíkurborgar þar sem ræða á samstarf milli fyrirtækja borgarinnar og vinnuskóla Reykjavíkur.

Þriðji fundur starfshópsins 9.mars 2015

Kannanir voru tilbúnar af hálfu starfshópsins en starfsmenn hópsins héldu nokkrar fundi með fulltrúum TOR og unnu í spurningalistum vegna kannana. Spurningalistarnir voru sendir hópmeðlimum til yfirferðar og tekið við ábendingum. Kynningar á vel heppnuðum verkefnum héldu áfram og umræður í kjölfarið.

Kynningar:

- Halldóra Ingimarsdóttir, deildarstjóri barna- og unglingsdeildar Myndlistaskóla Reykjavíkur og Elsa Dóróthea Daníelsdóttir, myndlistakennari í Myndlistaskóla Reykjavíkur kynntu listbúðir Myndlistaskólans í Reykjavík í grunnskólum Reykjavíkur.
- Greta S. Guðmundsdóttir, myndmenntakennari Fellaskóla og Kristín Jóhannesdóttir skólastjóri Fellaskóla greindu frá listbúðum í Fellaskóla og lærdómsríku samstarfi skólans við Myndlistaskóla Reykjavíkur.
- Katrín Dóra Þorsteinsdóttir forstöðumaður menntunar og mannauðs hjá Samtökum iðnaðarins kynnti þrjú verkefni SI á grunnskólastigi. Fyrsta verkefnið nefnist GERT sem stendur fyrir Grunnmenntun Efld í Raunvísindum og Tækni, annað verkefnið nefnist Nema Hvað, hvar vilt þú vera eftir þrjú til fjögur ár? Þriðja verkefnið nefnist NKG, nýsköpunarkeppni grunnskólanna.

Vinnudagar starfshópsins 13.og 14. ágúst 2015

Stefnt hafði verið að vori að vinnudögum þessa daga í ágúst en af þeim varð ekki þar sem margir meðlimir hópsins reyndust ekki geta tekið þátt á þessum tíma.

Fjórði fundur starfshópsins 24.ágúst 2015

Farið var yfir þátttökutölur í könnunum en ekki hafði verið unnið úr þeim nema að hluta þegar þarna var komið sögu. Farið var yfir inntak og fyrirhugaða framkvæmd Haustbúða 2015.

Kynningar:

- Ásgeir Björgvinsson SFS kynnti drög að niðurstöðu úr könnunum.
- Þorbjörg Þorsteinsdóttir SFS sagði frá Menntabúðum fyrir kennara á Menntavísindasviði HÍ auk þess sem hún kynnti hvernig mætti vinna með tæknikoffort í skólastarfi.

Fundur með stjórnendum Haustbúða 31.ágúst 2015

Mættir: Arnar fræðslufulltrúi iðn og verkgreina frá Iðu, Guja Dögg Haugsdóttir frá Myndlistaskóla Reykjavíkur, Ramon dansari og kennari frá Shar, Erla Rut Haraldsdóttir frá Sönglist, Raket Sölvadóttir frá Skema, Steinunn Ármannsdóttir ráðgjafi SFS, Sigríður Björnsdóttir deildarstjóri listfræðslu SFS, Sigríður María Hreiðarsdóttir sérfræðingur fjármálaþjónustu SFS, Kristín Sæmundsdóttir verkefnastjóri SFS sem ritaði fundinn.

Þetta gerðist:

- Steinunn Ármannsdóttir setti fund og bað fundarmenn um að kynna sig og störf sín.

- Sigfríður Björnsdóttir deildarstjóri listfræðslu kynnti hlutverk og helstu verkefni starfshópsins og hugmyndir að tilraunaverkefni í fimm grunnskólum borgarinnar með list- og verkþúðir í haust.
- Eftirtöldum grunnskólum var boðið að taka þátt í tilraunaverkefninu en þeir eiga það sameiginlegt að þar eru skólastjórnir nýráðnir; Austurbæjarskóli, Breiðagerðisskóli, Fellaskóli, Seljaskóli og Vesturbæjarskóli.
- Farið var yfir hugmyndir að skipulagi haustbúðanna.
- Stjórnendur haustbúða voru beðnir um að senda lýsingu til skólastjóra um hópastærðir nemenda.
- Farið var yfir fjárhagsramma haustbúðanna.
- Sigríður María frá fjármálaþjónustunni afhenti stjórnendum upplýsingar frá SFS um það sem þarf að koma fram á reikningum frá list- og verkþúðunum.s.s. kostnaðarstað og reikningsnúmer.

Sjá styttri lýsingar á inntaki Haustbúða 2015 í fylgiskjölum. Lengri lýsingar samstarfsaðila voru kynntar öllum mögulegum þátttakendum.

Haustbúðir – yfirlit yfir framboð

Haustbúðir 2015						
Öllum pöntunum skal lokið fyrir 1. október	x merkir - á ekki við					
	Aldurshópur	Tímabil	Fjöldi daga/tímar p.skipti	Tímasetn.	Hópastærð	
Shár-búðir:						
<i>Dansbúðir stórar og smáar (allur aldur)</i>	allur aldur	15.sept.-15.des.	2-6 tímar	mán/flim 12-14	allt að 60 nemendur	
<i>Dansbúðir stórar og smáar (allur aldur)</i>	allur aldur	15.sept.-15.des.	2-6 tímar	þri/fös 8-14	allt að 60 nemendur	
<i>Dansbúðir stórar og smáar (allur aldur)</i>	allur aldur	15.sept.-15.des.	2-6 tímar	mið 12-17	allt að 60 nemendur	
Myndlistaskólinn:						
<i>Byggingarlist. Borg og bý: heima</i>	1.-4.bekkur	1.okt-15.des	3x3 tímar samtals	kl.9-12	allt að 32 nemendur	
<i>Byggingarlist. Borg og bý: inni</i>	5.-7.bekkur	1.okt-15.des	3x3 tímar samtals	kl.9-12	allt að 32 nemendur	
<i>Byggingarlist. Borg og bý: úti</i>	8.-10.bekkur	1.okt-15.des	3x3 tímar samtals	kl.9-12	allt að 32 nemendur	
Íðan - starfsmenntasetur:						
<i>Kanntu brauð að baka</i>	7.-10.bekkur	2.nóv-6.nóv	4x4 tímar samtals	kl.9-13	12 nemendur	
<i>Margmiðlum og útgáfa</i>	8.-10.bekkur	2.nóv-6.nóv	4x4 tímar samtals	kl.9-13	2x10 nemendur	
<i>Smíði taflsetts</i>	5.-7.bekkur	2.nóv-6.nóv	3x4 tímar samtals	kl.9-13	2x8 nemendur	
Mixtúra - Margmiðlanarver SFS:						
<i>Rit-, klippimynda- og hreyfimyndasmíðja</i>	6.b-10.b	14.,15. og 16.okt	3x3 tímar samtals	kl.9-12	bekkur (skipti í þrennt)	
	6.b-10.b	21. 22. og 23.okt	3x3 tímar samtals	kl.9-12	bekkur (skipti í þrennt)	
Skema - lærritun:						
<i>Grunnforritun / Kodu</i>	1.-4.bekkur	1.okt-15.des	3x4 tímar samtals	Samkomulag	bekkur	
<i>Grunnforritun / Alice</i>	5.-10.bekkur	1.okt-15.des	3x4 tímar samtals	Samkomulag	bekkur	
<i>Tækjaforritun</i>	1.-4.bekkur	1.okt-15.des	3x4 tímar samtals	Samkomulag	bekkur	
<i>Tækjaforritun</i>	5.-10.bekkur	1.okt-15.des	3x4 tímar samtals	Samkomulag	bekkur	
<i>Minecraft - Hönnun / Landfræði</i>	allur aldur	1.okt-15.des	3x4 tímar samtals	Samkomulag	bekkur	
<i>Minecraft - Hönnun / Framtíðarskólinn</i>	allur aldur	1.okt-15.des	3x4 tímar samtals	Samkomulag	bekkur	
<i>3D hönnun</i>	5.-10.bekkur	1.okt-15.des	3x4 tímar samtals	Samkomulag	bekkur	
Borgarbörn:						
<i>Leiklistarbúðir í Iðnó</i>	1.-4.b eða 8.-10.b	9.nóv-12.nóv	4x3 tímar samtals	8:30-11:30	bekkur	
<i>Leiklistarbúðir í Iðnó</i>	1.-4.b eða 8.-10.b	16.nóv-19.nóv	4x3 tímar samtals	8:30-11:30	bekkur	
<i>Leiklistarbúðir í Iðnó</i>	1.-4.b eða 8.-10.b	23.nóv-26.nóv	4x3 tímar samtals	8:30-11:30	bekkur	
Tæknikistan:						
<i>Tæknikoffort SFS - Little bits og fleira</i>	1.-5.bekkur	1.nóv-15.des	2x2 tímar samtals	Samkomulag	bekkur	

Haustbúðir – styttri lýsing

Haustbúðir 2015 List –, tækni - og verkgreinar

Tilraunatilboð í skóla haustið 2015—samstarf við valda fagaðila

Haustbúðum er ætlað að bjóða tækifæri sem alla jafna eru ekki til staðar í skólastarfi og skulu nánast án undantekinga miðast við virka þátttöku nemenda allan tímann og að þeir geti sýnt með einum eða öðrum hætti afurð í lok vinnubúða. Skólinn getur nýtt útkomuna með þeim hætti sem honum best hentar.

Skólar geta valið eina til þrjár haustbúðir. Ef valdar eru fleiri búðir en ein skulu þær vera ólíkar. Skólar geta raðað haustbúðum á bekk eða árganga að vild. Þó er rétt að hafa í huga að átakanu er ætlað að efla þessar greinar í öllum aldurshópum.

Miðað er við að aldrei sé minni hópur en heill bekkur að taka þátt í hverri haustbúð, þó honum sé svo mögulega skipt upp í vinnunni. Hópar geta þó í samráði við umsjónaraðila hvorrar haustbúðar verið mun stærri, enda búðirnar ólíkar að innri gerð.

Þátttaka er skólum að kostnaðarlausu og jafnframt verður mætt efniskostnaði og hóflegum kostnaði vegna aksturs nemenda. SFS sér um fjárhagshlið framkvæmdarinnar og umsjónaraðilar munu gera samninga við sviðið.

Bestu þakkir fyrir jákvæð og snör viðbrögð.

Ágrip hér - gögn frá samstarfsaðilum

Hér er að finna ágrip af því sem er í boði. Hver samstarfsaðili hefur sent lýsingar sem fylgja með þannig að stjórnendur og kennarar geti rýnt sem best í tilboðin og metið hvað hentar þeim best að þessu sinni.

Athugið að sumum búðum fylgja örnámskeið fyrir kennara.

Almennt þarf að tilkynna þátttöku fyrir 1. október næstkomandi.

Hvernig valið?

Sex skólar fá tilboð nú - í öllum skólahverfum og af öllum gerðum. Fimm nýir skólastjórnar og einn nýlega sameinaður unglingskóli.

Haustbúðir - skólar sem fá tilboð um þátttöku 2015:

- © Austurbæjarskóli
- © Breiðagerðisskóli
- © Fellaskóli
- © Foldaskóli
- © Seljaskóli
- © Vesturbæjarskóli

Samstarfsaðilar:

SKEMA

IDAN

MIXTÚRA

BORGARBÖRN

MYNDLISTASKÓLINN

SHÁR-HÓPURINN

TÆKNIKOFFORT SFS

SKEMA—tæknismiðjur

Tæknismiðjur Skema eru hugsaðar fyrir einn grunnskólabeck í einu haustið 2015. Þjálfun, aðstaða og öll námsgögn innifalin. Hver tæknismiðja felur í sér þrjár heimsóknir í Tæknisetur Skema (Siðumúla 23, 108 Reykjavík) þar sem kennt er 4 klukkustundir í hvert skipti — samtals 12 klst.

Aðstaðan í setrinu hefur verið sérstaklega hönnuð með fjölbreytileika barna í huga, tekið tillit til mismunandi lærdómsörðuleika og/eða styrkleika auk þess sem húsgögn voru sérvalin með athyglisstyrkingu barna fyrirrúmi.

Þess má geta að Tæknisetur Skema er fyrsta barnvæna tæknisetrið í heiminum. Það er einnig í boði fyrir skólana að fá þjálfara Skema til sín ef tölvubúnaður er til staðar og leyfilegt að setja upp þann hugbúnað sem nýttur er á hverri tæknismiðju fyrir sig.

Í boði er: forritun, Minecraft og 3D hönnun

Tæknismiðjur eru í boði frá og með 1. október 2015 til 15. desember og samkomulagsatriði hvaða dagsetningar og tímar henti best hverjum skóla fyrir sig.

ÍÐAN - tilboð á sviði verkgreina (minni hópar)

Þrjár búðir standa til boða í samstarfi við Íðuna: brauðbakstur í atvinnueldhúsi, útgáfunámskeið, smíði tafsetts og brauðbakstur í atvinnueldhúsi.

Kennsla útgáfuhóps og smíði tafsetts fer fram í húsnæði ÍÐUNNAR – fræðsluseturs, Vatnagördum og er reiknað með um þremur fjögurra stunda vinnulotum þ.e. þremur dögum frá 9:00 – 13:00. Aðstaðan í Vatnagördum er mjög góð en þar eru hvort tveggja rúmgóðar kennslustofur og þægileg vinnuástaða.

Viðfangsefni búðanna er brauð- og tertubakstur. Nemendur baka frá grunni tvær brauðtegundir, tvö smábrauð, tertu og/eða kransaköku og skreyta. Búðimar eru ætlaðar áhugasömum nemendum í 7. – 10. bekk. Reiknað er með stuttum fundi með viðkomandi kennara áður en vinna hefst og einnig að henni lokinni svo meta megi hvað vel tókst og hvað megi bæta.

Athugið – ætlað mismunandi áldurshópum!

Skráningarfrestur til 20. október

MIXTÚRA - margmiðlunarver skóla- og frístundasviðs

Nemendur í dag eru aldrið upp í samfélagi þar sem að videómyndir og annað margmiðlunarefni er hluti af þeirra daglega umhverfi. Því er mikilvægt að bæði efla læsi á margmiðlunarefni og þekkingu á hvernig það er búið til. Þetta eykur á gagnrýna hugsun nemandans og skerpir skilninginn á margmiðlunarefni.

Markmið haustbúðanna er að aðstoða nemendum að bæði læra á tæknilegu hlið kvikmynda- og hreyfimyndgerðar en líka listrænu og faglegu hlið hennar. Þau

Kvikmyndagerð er vaxandi atvinnugrein á Íslandi

munu vinna með handhæg smátæki sem finna má á flestum nútímaheimilum, vefmyndavélar og snjallsíma. Í lok búðanna ætti nemendinn að vera fær um að skapa sitt eigið efni á sínar eigin græjur.

Nemendum verður skipt í þrjá hópa og munu þeir fara í þrjár vinnubúðir. Hver vinnubúð hefur sitt þema: handritagerð og leikstjórn undir handleiðslu Ásu Helgu Hjörleifsdóttur, klipping og kvikmyndataka undir handleiðslu Daggar Mósesdóttur og hreyfimyndagerð undir handleiðslu Þóreyjar Mjallhvítar H. Ómarsdóttur.

BORGARBÖRN

Meginviðfangsefni er uppsetning á leikriti. Nemendur fá handrit í hendur sem inniheldur allavega eitt lag sem sungið verður af leikarahópnum. Einfaldar hreyfingar verða gerðar við lagið. Í handriti er að finna hlutverk fyrir hvern og einn. Ekki verður um spuna að ræða, heldur er markmiðið að gefa nemendum innsýn inn í heim atvinnuleikhúsanna, þar sem leikarar kynnast í raun verkefningu á fyrsta samlestri og vinna út frá því að sýningu. Samvinna er afar mikilvæg þar sem hver einstaklingur, hversu lítið hlutverk sem hann er með, skiptir máli. Samstaða hópsins í heild gefur góða útkomu. Sýning á leikriti verður á lokadegi leiklistar-búðanna.

Stærð hópsins er einn bekkur og er í boði fyrir yngsta stig og unglingastig.

Að lágmarki tveir kennarar frá Borgar-

börnum verða með hverja búð, í sumum tilfellum þrjú. Um er að ræða leiklistar-kennara og er einn af þeim einnig dans-kennari. Gert er ráð fyrir að kennari bekkjar sé til staðar.

Nemendur fá handrit í hendur, þar sem hverjum og einum er úthlutað hlutverki. Textann þurfa nemendur að læra utanbókar og er lögd áhersla á mikilvægi textakunnáttu þar sem áframhaldandi sköpun og skreyting á karakter ásamt öryggi á sviði, byggist á því. Sviðsmunir/leikmynd verða í algjöru lágmarki og einnig allt sem viðkemur búningum. Í flestum tilfellum eru nemendur/leikarar beðnir um að koma með fatnað að heiman, þ.e. eitthvað sem þegar er til og hægt er að nota á sýningunni.

"Sköpun og skreyting á karakter ásamt öryggi á sviði byggir á textakunnáttu"

Að öðru leyti sjá Borgarbörn um að útvega það sem þarf.

MYNDLISTASKÓLINN – Borg og bý

Haustbúðir sem boðið er upp á 2015 taka þriggja daga, 3 klst á dag.

Miðað er við allt að 32 nemendur í einu. Nemendur koma til búðanna með kennurum sínum og stuðningsfulltrúa.

Auk þess er haldið stutt undirbúningsnámskeið fyrir þá kennara og stuðningsfulltrúa sem taka þátt í listbúðunum.

Ætlast er til að kennarar hafi ákveðið hlutverk sem e.k. "linuverðir", en kennarar frá Myndlistaskólanum leiða starfið undir fyrirfram ákveðnu þema eða yfirskrift sem

leiðir nemendur í gegnum tvívíða og þrívíða vinnu, vitræna sem skýnræna - þ.m.t. hugmyndavinnu, þróun og dýpkun hugmynda í efni, margvíslega tjáningu bæði á myndrænu formi sem í frásögnum, verklegar framkvæmdir o.fl., og endar með sýningu eða gjörmingi sem miðlar verkum þeirra í stærra samhengi.

Sýningin getur sem hægst verið seflutt í heimaskóla að loknum búðum, nemendum til stolts og öðrum í skólanum til innblásturs.

"Tvívíð og þrívíð vinna"

SHÄR-HÓPURINN

Dansvinnusmiðjurnar eru leiddar af meðlimum SHÄR hópsins sem er alþjóðlegur hópur listamanna sem hafa það markmið að dreifa dansi og skapandi gleði. Hópurinn hefur síðustu ár haldið vinnusmiðjum í Svíþjóð, Noregi, Ítalíu og vorið 2014 ferðaðist hópurinn um Ísland. Dansstíllinn er ekki tilgreindur því hópurinn vill að þátttakendur komi með opnum hug í vinnusmiðjuna og séu ekki með fyrirfram ákveðna mynd af því hvað

þau séu að fara að gera og þar af leiðandi vonandi fundið sína eigin leið til að hreyfa sig og dansa.

Smiðjan eykur kunnáttu barnanna á því hvað dans getur verið fjölbreyttur. Þau komast að því að dans getur verið fyrir alla. Þau efla sköpunargáfu og komast að því hvað hreyfingin lætur þeim líða vel. Þau læra að vinna saman, hlusta og horfa á hvort annað. Og fyrst og fremst hafa gaman að og vikka sjóndeildarhringinn.

"Smiðjan eykur kunnáttu barnanna á því hvað dans getur verið fjölbreyttur"

Tæknikoffort SFS

Tæknikoffort SFS er haustbúðatilboð til yngstu nemendanna sem er ætlað að mæta þeim sem vilja frekar stuttar heimsóknir inn í skólaföng. Tæknikoffort eru kassar sem innihalda tækni (t.d. 3D penna, forritanleg og fjarstýrð tæki og einföld rafrásarleikföng s.s. Little bits) ásamt kennsluhugmyndum sem má á auðveldan hátt samþætta við skóla- og frístundastarf. Í haustbúðum mun umsjónarmaður sjá um framkvæmd ásamt bekkjarkennara.

Í nútímasamfélagi eru gerðar auknar kröfur um fjölbreytta hæfni, þekkingu og getu einstaklinga á ólíkum sviðum. List-, tækni- og verkgreinar eru mikilvægur hluti menntakerfis, ekki síður en bóklegar greinar og eru gjarnan vettvangur fjölbreyttra og skapandi viðfangsefna.

Námsgreinar sem flokkast undir verk-, tækni- og listnáms hafa á stundum þótt standa höllum fæti gagnvart bóklegum greinum. Þá hefur sókn ungmenna í verkefni námsgrunnskóla farið þverrandi á sama tíma og flest íslensk ungmenni sækja framhaldsskóla en velja þá að taka bóklegar námsbrautir fram yfir verklegar. Rannsóknir sýna að brotthvarf íslenskra ungmenna úr framhaldsskólum er meira en gengur og gerist í öðrum löndum, sem bendir meðal annars til þess að þau hafi upphaflega ekki valið sér nám sem hentaði þeim.

Sköpun er einn af grunnþáttum í aðalnámskrám leik- og grunnskóla. Í skapandi starfi er notast við fjölbreyttar kennsluáferðir og vinnubrögð þar sem tækifæri gefast til að vinna með fjölbreytilegan efnivið. Börn og ungmenni eiga val um ólíkar leiðir til að vinna úr hugmyndum sínum og nýir miðlar og tækni eru nýtt á áhugaverðan og skapandi hátt.

Mikilvægt er að hlúa í auknum mæli að verk-, tækni- og listnámi í skóla- og frístundastarfi með það fyrir augum að efla áhuga barna og ungmenna á þeim möguleikum sem felast í því að mennta sig á þeim sviðum eftir formlegum og óformlegum leiðum.

<http://reykjavik.is/verk-tækni-og-listnam>

31. grein Barn á rétt til hvíldar og tómstunda, til að stunda leiki og til frjálsrar þátttöku í menningarlífi og listum.

Yfirlit yfir haustbúðir í boði 2015

Haustbúðir 2015		x merkir - á ekki við				
Öllum þátttökum skal lokið fyrir 1. október	Aldurs hópur	Tímabili	Fjöldi daga/tímur p.skipti	Tímasetn.	Hópastærð	
Star-þóttir:						
Dansbúðir stórar og smáar (allur aldur)	allur aldur	15. sept.-15. des.	2-6 tímar	mán/finn 12-14	allt að 60 nemendur	
Dansbúðir stórar og smáar (allur aldur)	allur aldur	15. sept.-15. des.	2-6 tímar	þri/fös 9-14	allt að 60 nemendur	
Dansbúðir stórar og smáar (allur aldur)	allur aldur	15. sept.-15. des.	2-6 tímar	mið 12-17	allt að 60 nemendur	
Myndlistaskólinn:						
Byggingarlist, Borg og by: heima	1.-4. bekkur	1. okt.-15. des.	3x3 tímar samtals	kl. 9-12	allt að 32 nemendur	
Byggingarlist, Borg og by: líni	5.-7. bekkur	1. okt.-15. des.	3x3 tímar samtals	kl. 9-12	allt að 32 nemendur	
Byggingarlist, Borg og by: úti	8.-10. bekkur	1. okt.-15. des.	3x3 tímar samtals	kl. 9-12	allt að 32 nemendur	
Íkón - starfsmenntasetur:						
Kenntu brauð að baka	7.-10. bekkur	2. nóv.-6. nóv.	4x4 tímar samtals	kl. 9-13	12 nemendur	
Margmílan og útgáfa	8.-10. bekkur	2. nóv.-6. nóv.	4x4 tímar samtals	kl. 9-13	2x10 nemendur	
Smíði tafsetts	5.-7. bekkur	2. nóv.-6. nóv.	3x4 tímar samtals	kl. 9-13	2x8 nemendur	
Miastúra - Margmílanarver SFS:						
Rit-, klippimynda- og hreyfimyndasmíða	6.a-10.b	14., 15. og 16. okt.	3x3 tímar samtals	kl. 9-12	bekkur (skipt í þrennt)	
	6.a-10.b	21. 22. og 23. okt.	3x3 tímar samtals	kl. 9-12	bekkur (skipt í þrennt)	
Skema - forritun:						
Grunnforritun / Kodu	1.-4. bekkur	1. okt.-15. des.	3x4 tímar samtals	Samkomulag	bekkur	
Grunnforritun / Alice	5.-10. bekkur	1. okt.-15. des.	3x4 tímar samtals	Samkomulag	bekkur	
Tækjoforritun	1.-4. bekkur	1. okt.-15. des.	3x4 tímar samtals	Samkomulag	bekkur	
Tækjoforritun	5.-10. bekkur	1. okt.-15. des.	3x4 tímar samtals	Samkomulag	bekkur	
Minecraft - Hönnun / Landfræði	allur aldur	1. okt.-15. des.	3x4 tímar samtals	Samkomulag	bekkur	
Minecraft - Hönnun / Framtíðarskólinn	allur aldur	1. okt.-15. des.	3x4 tímar samtals	Samkomulag	bekkur	
3D hönnun	5.-10. bekkur	1. okt.-15. des.	3x4 tímar samtals	Samkomulag	bekkur	
Borgarbörn:						
Leikistarbúðir í líni	1.-4. b eða 8.-10. b	9. nóv.-12. nóv.	4x3 tímar samtals	8:30-11:30	bekkur	
Leikistarbúðir í líni	1.-4. b eða 8.-10. b	16. nóv.-19. nóv.	4x3 tímar samtals	8:30-11:30	bekkur	
Leikistarbúðir í líni	1.-4. b eða 8.-10. b	23. nóv.-26. nóv.	4x3 tímar samtals	8:30-11:30	bekkur	
Tæknikistan:						
Tæknikoffort SFS - Little bits og fleira	1.-5. bekkur	1. nóv.-15. des.	2x2 tímar samtals	Samkomulag	bekkur	

Sjá nánar í bæklingi og lýsingu samstarfsaðila.

Umsjón: Listteymi SFS

Vinsamlegast hafið samband við SFS ef þið þarfnist aðstoðar við framkvæmdina eða uppgjör.

sigfridur.bjornsdottir@reykjavik.is

Reykjavíkurborg
Skóla- og frístundasvið

Atvinnulífsvikin –nánari lýsing á hugmynd

Páverandi fræðslustjóri SA, Þorgerður Gunnarsdóttir, kom með hugmynd um samstarf við skóla – og frístundasvið um viku atvinnulífsins. Við nánari skoðun virtist vænlegt að framkvæma þá viku í samvinnu við Vinnuskóla Reykjavíkur og mögulega Bíó Paradís. Þorgerður lýsti verkefninu þannig:

Hugmyndin fjallar í grófum dráttum um að í unglingavinnu Reykjavíkurborgar eftir 9. bekk verði ein vika tileinkað atvinnulífinu og nefnd Atvinnulífsvika.

Hugsunin á bak við þessa tillögu er að víkka út sjónarhorn unga fólksins okkar á fjölbreytni innan og milli atvinnugreina; að þau skilji og skynji þau fjölmörgu tækifæri sem atvinnulífið býður upp á. Einnig að þau þurfi sjálf að þæla nokkuð í hvert og hvernig leiðin eigi að liggja að grunnskóla loknum. Er talið heppilegast að gera þetta áður en komið er inn í 10. bekk í grunnskóla og val um framhaldsskóla og námsleiðir á sér stað.

Hlutverk borgarinnar yrði að tryggja unga fólkinu laun fyrir vikuna líkt og venjulega með unglingavinnunni. Á móti kæmi atvinnulífið að því að skipuleggja hvern dag fyrir sig með áherslu og fræðslu um tiltekna atvinnugrein innan aðildarfélaganna Samtaka atvinnulífsins. Yrðu vinnustaðaheimsóknir stærsti liðurinn í slíkri kynningu þar sem m.a. fjölbreyttur bakgrunnur starfsfólks fyrirtækjanna yrði dreginn fram.

Einn dagur gæti verið dagur iðnaðarins og orkufyrirtækja, annar yrði tileinkaður ferðaþjónustunni, sá þriðji dagur sjávarútvegsins, sá fjórði væri kynning á tryggingar- og fjármálaþjónustu og sá fimmti yrði verslunarinnar.

Með þessu bindum við einnig vonir við að unga fólkið hugsi meira um tækifærin sem liggja í margs konar starfsnámi samhliða möguleikunum sem hver starfsgrein býður upp á.

Vel var tekið undir þessa hugmynd í starfshópnum. Unnið var að mótun framkvæmdar á hugmynd um samvinnu Samtaka atvinnulífsins og Vinnuskóla Reykjavíkur haustið 2015 og stefnt að framkvæmd vorið 2016. Fengnir voru níu skólar til tilraunasamstarfs og unnið að ytra skipulagi með Vinnuskóla Reykjavíkur. Hugmyndin þróaðist í samtali fulltrúa SA og fulltrúa SFS. Ekki tókst að framkvæma hana að þessu sinni.

Stutt lýsing á því sem stóð til að gera. Tveir skóladagar í lok skólaársins væru skipulagðir fyrir allan árganginn í 9. bekk grunnskóla þar sem hópar fengju fræðslu og fyrirlestra um atvinnulífið og námið sem því tengist. Þrír dagar væru svo valfrjálssir, væru hluti af vinnuskólanum (ekki grunnskólanum), og nemendur væru á launum við að heimsækja vinnustaði að eigin vali og fá fræðslu um það sem þar fer fram í smærri hópum.

Framkvæmdin í heild væri stór þar sem um 1000-1500 nemendur eru að jafnaði í hverjum árgangi grunnskólans. Mögulega þyrfti að fá stóran vettvang eins og Hörpu í samvinnu um verkefnið vegna stóru daganna tveggja þegar kæmi að því að framkvæma þetta fyrir heilan árgang. Væntanlega þyrfti svo að koma nemendum á milli vinnustaða í samvinnu við Strætó og svo foreldra. Mikilvægt er að skapa nemendum tækifæri til að vera á hverjum vinnustað að eigin vali í 3-6 tíma og bjóða upp á staði sem þau að jafnaði hafa ekki tækifæri til að heimsækja.

Minnisblað – fyrirspurn vegna verk-, tækni- og listgreina og beinna aðgerða

Reykjavík, 2. desember 2016
SFS2016100046
110. fundur
HG/gst/sb/nkc

Til skóla- og frístundaráðs
Frá Helga Grímssyni, sviðsstjóra skóla- og frístundasviðs

Efni: Svar við fyrirspurn skóla- og frístundaráðsfulltrúa Framsóknar og flugvallarvina varðandi verk-, tækni- og listgreinar

Á 106. fundi skóla- og frístundaráðs, 12. október 2016, lagði skóla- og frístundaráðsfulltrúi Framsóknar og flugvallarvina fram svohljóðandi fyrirspurn: *Í samstarfssáttmála meirihluta Samfylkingar, Bjartrar framtíðar, Vinstri grænna og Pírata er staðhæft að gera eigi verk-, tækni- og listgreinum jafnhátt undir höfði og bóklegum greinum. Fulltrúi Framsóknar og flugvallarvina óskar eftir yfirliti á til hvaða beinna aðgerða meirihlutinn hefur gripið á þessu kjörtímabili til að standa við þetta loforð sitt og hversu miklum fjármunum af fjárhagsáætlun hefur verið ráðstafað til þessa þáttar sérstaklega, annars vegar í leikskólum og hins vegar í grunnskólum.*

Svar:

Í ljósi aukinnar áherslu á list-, verk- og tæknigreinar hafa eftirfarandi aðgerðir og verkefni verið unnin á síðustu misserum:

Innleiðing umbótaþáttanna í grunnskólum á árinu 2016

Grunnskólarnir fá samtals 75 milljónir kr. á árinu til þess að vinna að innleiðingu umbótaþáttanna, þar með talið list- og verkgreina.

Efnisframlag til leikskóla 2016

Af umbótafé var varið 6,9 millj. í hækkun á efnisframlagi pr. barn í leikskóla – hækkun var úr 1.800 kr. í 3.000 kr. (pr. barn) m.a. til að efla verk-, tækni- og listgreinar í leikskólum.

Starfshópur um aukið vægi starfs, - list- og verknáms

Stofnaður var starfshópur um aukið vægi starfs, - list- og verknáms í því skyni að leggja fram tillögur í málaflokknum.

Haustbúðir 2015

Starfshópurinn stóð fyrir tilraun með Haustbúðir 2015. Farin var sú leið að útvíkka aðferð Myndlistaskólans í Reykjavík um listbúðir í grunnskólum.

Sett voru saman tilboð til nokkurra skóla í samvinnu við fagmenn á sviði list- og iðngreina. Áhersla var á að bjóða skólum með unglingadeildir og einnig skólum með nýja skólustjóra. Ekki reyndist unnt að endurtaka Haustbúðirnar haustið 2016. 2

Menningartengiliðir

Listteymið hefur boðið vettvang fyrir menningartengiliði í leikskólum, grunnskólum og fleiri tegundum starfsstöðva með það að markmiði að efla listgreinakennslu í skóla- og frístundastarfi. Fundir hafa verið haldnir, einnig fyrirlestrar og kynningar fagaðila og veitt svigrúm til samræðu.

Verkefnið hefur verið fjármagnað af skrifstofu sviðsstjóra.

Samstarf við Verkið

Samstarf er við Verkið um Íslandsmót í iðn- og verkgreinum 2017 en tilgangur keppinnar/ kynningarinnar er að vekja athygli og áhuga grunnskólanema á iðn- og verkgreinum. Öllum nemendum í 9. og 10. bekk verður boðið og verða þeir sem þess óska sóttir í rútum.

Ýmis verkefni

Mixtúra festi kaup á búnaði sem nýtist í ýmsum verkefnum svo sem við Stelpur filma.

Unnið var að tilraunaverkefni í forritun í félagsmiðstöð – Kóder.

Greitt var fyrir rútuferðir fyrir skóla vegna opunarhátíðar barnamenningar í Hörpu.

Eftirfarandi þróunarverkefni sem tengjast list-, tækni- og verknámi hlutu styrk borgarinnar 2015

- Taekwando, leiklist og tónlist fyrir börn í Guluhlíð – Börnum í frístundaheimilinu við Klettaskóla kynntar ýmsar tómsundur.
- Rokkhundabúðir – Auka vægi tónlistarsköpunar í félagsmiðstöðvastarfi Kamps.
- Þekking, hæfni, færni – Nemendum í Hólabrekkuskóla boðið upp á fjölbreytta valkosti í námi í samvinnu við FB og ÞB.
- Söngleikjasjöan – Uppsetning á heimasíðu um söngleiki í Kelduskóla/Korpu.
- Kvikuhólf – Örva skapandi starf í gegnum kvikmyndun o. fl. Samstarf Mixtúru og Miðbergs.
- Að upplýsa Asparbörn um mál og heiminn – Efla færni og þekkingu starfsfólks í notkun upplýsingatækni.

Eftirfarandi þróunarverkefni sem tengjast list-, tækni og verknámi hlutu styrk borgarinnar 2016

- Stúdíó tíu tólf – Skapandi tónlistarstarf í Frostaskjólí og Frosta.
- Hljómlistarklúbbur Selsins – Tjáning í gegnum tónlist og söng á frístundaheimilinu.
- Tónlistarstöðvar – Skapandi tónlistarstarf á frístundaheimilinu Undralandi.
- Frístundaheimilið mitt – Ljósmyndasýning – Ljósmyndaklúbbur og ljósmyndasýning í Undralandi.
- Tónlist og tilfinningalæsi – Nota tilfinningar til að skapa tónlist í Árbæjarskóla.
- Námsmat í sjónlistum við lok 10. bekkjar – Útbúa námsmat og hæfniviðmið sjónlistar í Réttarholtsskóla.
- Allir í öndvegi – Samstarf grunnskólanna í Breiðholti um ögrandi og spennandi verkefni í vísindum og listum.
- Verum snjöll í Vesturbæjarskóla – Innleiðing spjaldtölvunotkunar.
- Ég get – sjáðu mig – Þróa tjáningu og sviðslistir barna í leikskólanum Laufskálum.

Staðan í ágúst 2016

- Að hausti var haldinn kynningarfundur um framboð menningarstofnana borgar og ríkis um frí fræðslutilboð fyrir börn og ungmenni á starfsstöðum SFS.
- Starfsstaðir fá sendar upplýsingar um einstök tilboð menningarstofnana.

- Menningartengiliðafundur var haldinn að vori í Listasafni Reykjavíkur Hafnarhúsi þar sem voru kynningar á ýmsum framsæknum nýsköpunar- og kennsluverkefnum frá háskólasamfélaginu auk aðila sem standa að spennandi þróunarverkefnum.
 - Barnamenningarhátíð þjónar sterku hlutverki sem vitundarvakning á sviði verk-, tækni og listgreina.
 - Taka 2016, árleg stuttmyndahátíð grunnskóla og frístundamiðstöðva var haldin í maí. Er þetta elsta kvikmyndahátíð landsins, 30 ára. Um 100 myndir barna og ungmenna í borginni voru á hátíðinni að þessu sinni.
 - Augað er stuttmyndahátíð sem fram fer í tveimur borgarhverfum fyrir nemendur í 9. bekk. Mixtúra lánar búnað, veitir fræðslu og tekur þátt í vinnslu efnis og sýningu í lokin.
 - Stelpur filma er verkefni haustið 2016 er í samstarfi við RIFF. Líkt og var árið 2015. Um 60-70 stúlkur í 8. og 9. bekk taka þátt í verkefninu sem var hrint af stað til að jafna stöðu kynjanna í kvikmyndgerð.
 - Lögð hefur verið áhersla á að safna upplýsingum um kennslu í grunnskólum og tækifæri á sviði verk-, tækni- og listnáms. Mikilvægt er að meta stöðu greinanna í grunnskólum.
 - Farið var af stað með tilraunaverkefni í forritun fyrir ungmenni á vettvangi frístundar.
 - Í samningum við Myndlistaskólann í Reykjavík er samið um smiðjur inn í bæði grunnskóla og leikskóla.
 - Reglulegum fjármunum er veitt í MP verkefni sem hefur verið nýtt til að byggja upp öflugt tónlistarstarf í Fellaskóla.
 - Menningarfáninn var veittur í 4. sinn í september 2016. Vinna er í gangi við endurskoðun og þróun hugmyndarinnar. Í því starfi koma verkgreinar víða við sögu.
 - Þróunarstyrkir SFS voru auglýstir þar sem ekki voru tilgreindar sérstakar áherslur en vísað í áherslur í starfsáætlun SFS. Þar er m.a. lögð áhersla á list- og verkgreinar auk menningarstarfs með börnum.
 - Á Barnamenningarhátíð vorið 2016 voru veittir styrkir vegna verkefna að heildarupphæð 4.3 m.kr. Rífliga helmingur fjármagnsins rann beint til starfsstaða SFS, en stór hluti verkefna er ætlaður börnum á vegum SFS auk fjölskylduviðburða.
 - Áfram verður lögð áhersla á að byggja upp net menningartengiliða á starfsstöðum SFS.
-
- Unnið er að gerð lokaskýrslna fyrir starfsstaði sem skiluðum talningu um menningarþátttöku á starfsstöðum SFS.
 - Starfsstaðir sem tóku þótt í Biophilia-menntaverkefninu fengu allir fjármagn að upphæð 200 þ.kr., stuðning í formi verkefnastjórnunar, heimsóknna vísindamanna, námskeiða og fleira.
 - Lokaskýrsla um þátttöku Reykjavíkur í Norræna Biophilia-menntaverkefninu kom út í október.

Aðrir áhersluþættir

Notkun upplýsingatækni og innleiðing nýrra vinnubragða

- Aukið var framboð á fjölbreyttri símenntun á sviði upplýsingatækni fyrir starfsfólk í skóla- í frístundastarfi m.a. í Haustsmiðju kennara, á starfsdögum leikskólakennara, sameiginleg spjaldtölvunámskeið skóla og námskeið um skapandi notkun upplýsingatækni.
- Unnið var sérstaklega að eflingu starfsfólks í skóla- og frístundastarfi, sem er frumkvöðlar á sviði upplýsingatækni, og það hvatt til að miðla þekkingu og reynslu til samstarfsfólks.

- SFS er aðili að Samspili, fræðsluáttaki Menntamiðju um upplýsingatækni fyrir leik-, grunn- og framhaldsskólakennara. Eins tekur sviðið þátt í menntabúðum um upplýsingatækni í námi og kennslu sem haldnar hafa verið undanfarin misseri í samstarfi við Menntavísindasvið HÍ og fleiri aðila.
- Haldnir hafa verið fræðslu- og samráðsfundir fyrir UT-tengiliði grunnskóla og orðið hefur til gott tengslanet starfsmanna SFS sem eru frumkvöðlar í notkun upplýsingatækni.
- Aðgengi skóla að skýjalausnum sem styðja við markvissa notkun upplýsingatækni í skóla- og frístundastarfi hefur verið eflt. Í tengslum við uppfærslu stýrikerfis og innleiðingu Office365 í grunnskólum hefur starfsmaður UTD farið með fræðslu um möguleika skýjalausna í skólustarfi í flesta grunnskóla.
- Í tengslum við innleiðingu rafrænna prófa í grunnskólum hefur verið unnið að mati á tölvukosti og tengingum. Netvæðingu allra kennslurýma mun ljúka á skólaárinu og unnið verður að því að greina enn frekar ólíka stöðu starfsstaða. Margt bendir til þess að veruleiki rafrænna prófa muni hvetja skóla til að endurskoða áherslur og vinna markvisst með hæfni er tengist námssviðinu upplýsinga- og tæknimennt í aðalnámskrá.
- Starfshópur um ábyrga notkun upplýsingatækni hefur starfað á árinu. Upplýsingaefni um myndbirtingarreglur og fræðsluefni um ábyrga notkun hefur verið miðlað til starfsstaða sviðsins og foreldra. Eins er unnið er að gerð fræðsluefnis um stafræna borgaravitund.
- Unnið er að samstarfsfyrirkomulagi um starfsemi Fab Labs í Reykjavík til framtíðar. Fab Labi er ætlað að auka áhuga á verk- og tækninámi í grunn- og framhaldsskólum, auka almennt tæknilæsi og tæknivitund og efla hæfni til nýsköpunar í námi og atvinnulífi.
- Í Mixtúru, margmiðlunarveri grunnskóla, er veitt fjölbreytt ráðgjöf við notkun upplýsingatækni og miðlunar í skóla- og frístundastarfi. Mixtúra styður við innleiðingu nýrra kennsluaðferða með öflugum námskeiðahaldi. Einnig styður Mixtúra kennara með stuðningi inni í kennslustundum.
- Í Mixtúru hafa á árinu verið unnin fjölmörg kennslu- og heimildamyndbönd um margvíslega kennsluhætti, þróunarverkefni, fræðslufundi og skapandi skólustarf.

Samantekt

Eins og fram kemur hér á undan hefur verið gripið til fjölmargra beinna aðgerða á þessu kjörtímabili til að stuðla að eflingu verk-, tækni- og listgreina í leikskólum, grunnskólum og frístundastarfi m.a. með tilstuðlan miðlægra styrkja.